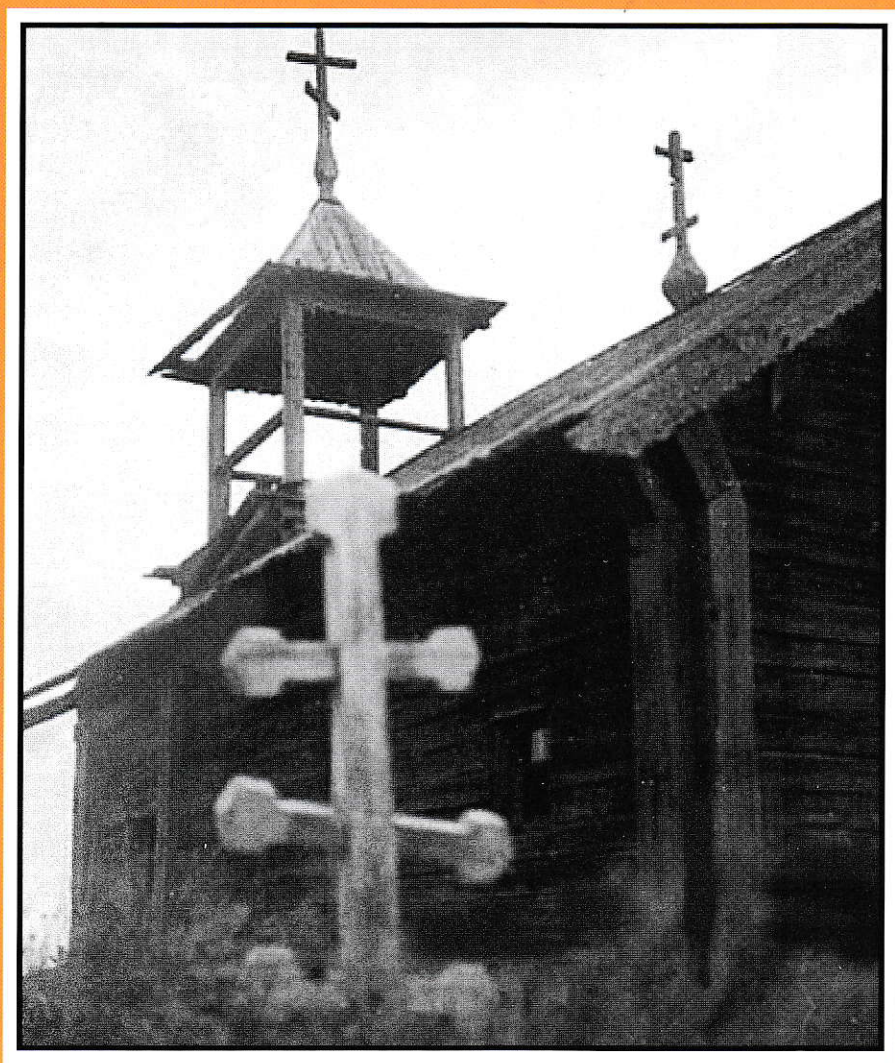

Lacjalkan Leimo

N:o 3-4

2002

AKONLAHDEN TEEMANUMERO

Karjalaisten valtakunnallinen viikkolehti KARJALA-lehti

- ilmestyy torstaisin

KARJALA kertoo karjalaisista

- tapahtumista
- karjalaisten tunnoista
- voit osallistua keskusteluun

Kun luet karjalaisuuden pää-äänenkannattajaa
KARJALAA, pysyt ajan tasalla.

Vuoden 2002 kestopilaus vain **55 €** / vuosi

KARJALA-lehti

Kauppakatu 41, 53100 Lappeenranta
Puh. 05-541 4600

KANSIKUVA: Ahpoilan kylän tunnelmallinen tsasouna Säämäjärven rannalla. Valokuvasi Boris Karppele kesällä 1943. - Uusi sarja "Kuvia Aunuksen Karjalasta" alkaa. Sivut 36-7 tässä numerossa.

- Siivousmyymälä • Savonlinnan Vartiointi Oy
- IS-Siivous Oy • Kiinteistöhuolto Pika-Palvelu

Simasalonkatu 4, 57200 Savonlinna
Puh. (015) 51140

Rakennusliike RAKENNUSNELIÖ OY

Helsingintie 9 A 1, 24100 SALO
Puh. 02-317 262, telefax 02-332 626

Juuriltaan Karjalainen yritys

Karjalan Heimo

KARJALAN SIVISTYSSEURAN ÄÄNENKANNATTAJA

Runsaasti kuvitettu, aikaansa seuraava karjalainen aikakauslehti, 88. vuosikerta. Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa kaksoisnumeroina. 200 sivua monipuolista lukemista Karjalan historiasta ja nykypäivästä.

Tilaushinnat 2002
-kestotilauksena 21 €
-vuositilauksena 23 €
(Suomi ja Pohjoismaat)

Maksun voi parhaiten suorittaa Karjalan Sivistysseuran tilille 800015-61719, osoite Luotsikatu 9 D 10 00160 Helsinki.

KSS:n kirjamyynnissä

- Karjala-kirjallisuutta - myös vanhempaa - eri aloilta edulliseen hintaan
- runsas valikoima Karjalan tasavallassa painettua kirjallisuutta, erityisesti kielitiedettä, murteita ja kansanperinnettä ym.
- Karjalan pöytälippu 21 € sekä isännän viiri Karjalan väreissä 59 €
- Tutustu myyntiluetteloon lehden loppusivuilla!

Luja loogikku

Ibu pojzedal kodih. Ühtes hänenke on nuori briha. Varustutah muate. Briha küzüü Ibul:

- Äijügo on aigua? Ibu ei vastannuh brihale, kiändüi seinäh pään. Huondeksel sanou:

- Egläi küzüit, äijügo on aigua. Terväh roih kaheksa čuassuu.

- Mindähbö egläi et sanonuh?

- Ga ku eglei olluzin sanonuh, vastau Miikul, ga sit sinä küzünüzit, kunne mie ajan. Minä vastannuzin, što linnah. Sit sinä sanonuzit, buite sinäkin ajat linnah, a sinul ei ole üösiuju. A minä olen pehmeisüdämellini ristikanzu, küččunuzin sinuu üökse. A kois minul on nuori čoma tütär. - Sinä olizit houkutelluh händü.

- Ollusgo se paha?, muheloittau briha.

- Miksebo minule pidää vävvü, kudamal čuassuloigi ei ole?

Selityksiä:

ü = y, č = ts

pojzedu - juna

huondeksel - aamulla

egläi - eilen

terväh - pian

što - että

čuassu - kello; tunti

linna - kaupunki

buite - että

ristikanzu - ihminen

muheloittau - hymyillä

(Ljudmila Markianovalta)

KARJALAN HEIMO

KARJALAN SIVISTYSSEURAN ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 3–4

Helsingissä, huhtikuun 27. päivänä

2002

Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa kaksoisnumeroina. Julkaisija Karjalan Sivistysseura ry, Luotsikatu 9 D 10, 00160 Helsinki. Puh. (09) 171 414 (tiistaisin klo 10–15). Fax (09) 278 4765. Puheenjohtaja: Ritva Kivi, puh. (09) 345 4335; 050 520 2051; sähköposti km.kivi@kolumbus.fi, sihteeri: Marja Torikka, puh. 040 517 1033.

Tilaukshinnat: Kestotilaus 21 € kotimaassa ja Pohjoismaissa, 25 € muut maat. Vuosikertatilaus 23 € kotimaassa ja Pohjoismaissa, 27 € muut maat.

Ilmoitushinnat: Vuoden loppuun: Takakansi 442 €, sisäkannet II–III 406 €, ts. 1/1 s. 390 €, 1/2 s. 265 €, 1/3 s. 212 €, 1/4 s. 167 €, 1/6 s. 125 €, 1/8 s. 104 €, 1/10 s. 92 € ja 1/16 s. 80 €. Neuvottelukunta: Paavo Ahava, Paavo Harakka, Tapio Hämynen, Ville Lahelma, Laina Lahti, Valto Peiponen, Silja Rummukainen, Senni Timonen, Oskari Toivokainen ja Sakari Vuoristo.

Päätoimittaja: Sakari Vuoristo, Mäklöörinkatu 6 A 21, 15240 Lahti, puh./fax (03) 730 4075.

Sähköpostiosoite: sakari.vuoristo@pp.inet.fi

ILMOITTAMALLA TÄSSÄ LEHDESSÄ TUET KARJALAISNUORTEN OPISKELUA.

Pankkiyhteys 800015-61719

– Perustettu 1906 –

ISSN 0449-8828

Karjalainen rahvas koolla Kuhmossa heimopäivillä

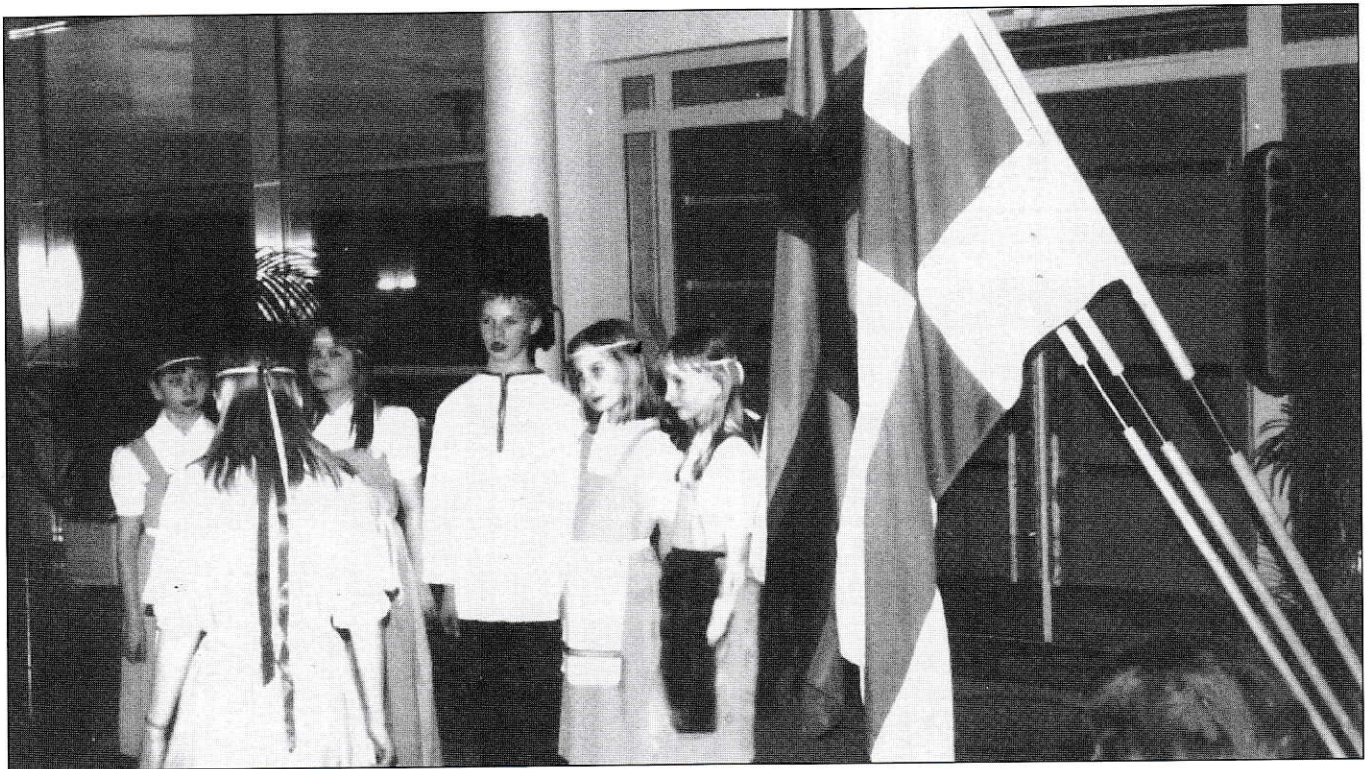
Vuosikokouksen puheenjohtajisto, vasemmalta Ilmari Homanen, Ritva Kivi, Markku Nieminen (pj) ja Tuula Kilpeläinen (siht).

Karjalan Sivistysseura ry:n vuosikokous ja heimojuhla oheistapahtumineen pidettiin 6.-7. p:nä huhtikuuta Kuhmossa. Karjalasta heimopäiville oli saapunut runsas osanottajajoukko, Karjalan Rahvan Liiton puheenjohtaja Pekka Zaikov sekä liiton edustajina Rudolf Toivonen ja Svetlana Kondratjeva sekä lisäksi kirjallisuudentutkija Eino Karhu ja runoilija Armas Mishin vaimonsa Olgan kera, Uhtualta Kalevalan Kansanteatterin vierailuryhmä, 15 henkeä ja Vuokkiniemestä lapsiryhmä Ainikki ohjaajineen.

Vuosikokouksen tärkein asia oli seuran sääntöjen muutoseh-

dotus, jonka yksityiskohdista keskusteltiin vilkkaasti. Uudet säännöt hyväksyttiin lopulta yksimielisesti sekä varsinaisessa että sunnuntaina pidetyssä ylimääräisessä vuosikokouksessakin.

Juhlarahvasta oli molempina päivinä verrattain runsaasti varsin Itä – ja Pohjois-Suomesta. Ortodoksisen hiippakunnan tervehdyksen toi Oulun piispa Panteleimon. Juhlaesitelmän ”Vienalaista kaupankäyntiä Pohjois-Suomessa autonomian ajan lopulla” piti FM Hannu Heinänen, ja heimojuhlan toinen osa oli omistettu Elias Lönnrotille.

Vuokkiniemeläinen lapsiryhmä Ainikki ohjaajinaan Valentina Lipkina ja Tatjana Remsujeva esiintyi sekä lauantain teeillassa että sunnuntain heimojuhlassa (yllä). Siitä, että kaikki sujui hyvin ja viimeistellysti, vastasi viime syksystä saakka työskennellyt paikallinen juhlatoimikunta, joka tässä poseeraa puheenjohtajansa Tauno Rautiaisen (vas.) ja KSS:n yhdysmiehen Ilmari Homasen (edessä) johdolla.

Seppelenlasku sankarihaudoille ja Karjalan pakolaisten muistomerkillä: Ritva Kivi ja Tauno Rautiainen.

Uhtua-Seura piti Kuhmossa 10-vuotisjuhlakokouksensa. Esillä oli hanke Kalevalan kääntämisestä karjalaksi.

Ritva Kivi jakoi vuosikokouksessa johtokunnan myöntämät huomionosoitukset. Kuvassa Kemin alaostaston edustajat Martti Takalo ja taustalla Simo Kannelsuo. - Muut palkitut olivat Olavi Ulvinen Vuokkiniemi-Seurasta sekä Ville Rohkimainen Pohjois-Vienna -seurasta. Kuusamo-Vienna -seuralle myönnetyn KSS:n standardin vastaanotti Martti Määttälä. Virtaranta-mitali luovutettiin sunnuntaina Kerttu Lammassaa- relle.

Sunnuntaisen heimojuhlan jälkimmäinen osa oli omistettu kokonaan Elias Lönnrotille; on juuri meneillään hänen syntymänsä 200-vuotisjuhlavuosi. Ohjelmassa oli näytelmällis-musikaalinen kuvitelma siitä, mitä musiikkia Elias Lönnrot soitti ja kuunteli keruumatkoillaan, Laukon kartanossa ja Kajaanin seurapiireissä. Esityksen ohjasi Tuomo Aitta, käsikirjoittaja ja kertoja oli Markku Nieminen, tanssit ohjasi Paula Thil, pääosaa, nuorta Eliasta esitti Taito Hoffrén (kuva oikealla) ja esitys oli Juminkeon tuotantoa.

Hietajärven kunniavanhus Jussi Huovinen avasi heimojuhlan kalevalamittaisella runolla.

Arvoisa Karjalan Sivistysseuran heimopäivien juhlakansa!

Kristus nousi kuolleista!

Vienan Karjalan ihmisiä, heidän ystäviään ja karjalaisen kulttuurin monipuolisia harrastajia ja säilyttäjiä on koolla kalevalaisessa kulttuurikaupungissa Kuhmossa. Tervehdin teitä kaikkia tällä pääsiäisajan tervehdyksellä. Toivotan hyviä tuloksia ja tekemisen iloa vahvaan kulttuuriseen toimintaanne ja kiitän kaikesta yhteistyöstämme vuosien varrelta. Varmasti kohtaamme myös tulevaisuudessa rakkaiden arvojen parissa.

Siunaten

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo

Akonlahden kylät kiersivät nauhana Kiitehen rantamia

Lounais-Vienassa, suuren Kiitehenjärven eteläpäässä on Hämelähti. Lahti hipoo Suomen rajaa Kuhmon Lentiiran kohdalla. Kiitehen pohjoispäässä, muutama kilometri Suomen rajasta on ollut Akonlahti. Kylät tuhottiin 1950-luvulla ja asukkaat siirrettiin pääasiassa Uhtualle.

Klaus Klauņpojan karttaan vuodelta 1650 on rajapyykkien luettelo Venäjän ja Kajaanin (Pietari Brahen vapaaherrakunta) välillä merkitty Täyssinin rauhan mukaisesti litteroilla A-G. Rajapyykkiin D (Kifwejerf-wentaival) on isketty vuosiluku 1596 (kartta 1). Rajapyykin kautta kerrotaan olevan lyhin tie Vienan Kemiin.

Vakituinen asutus Akonlahden ja Kainuun pohjoisosiin on syntynyt suurempien vesistöjen varteen 1600-luvun alussa. Asutusaaltoa vauhditti Stolbovan rauha vuonna 1617. Tieverkostoa Kainuun pohjoisosaan alettiin rakentaa 1800-luvun puolivälissä. Ennen teiden valmistumista vesireitit olivat tärkeitä kulkuväyliä. Akonlahden kuljettiin Kajaanista Sotkamon reittiä. Vesitie kulki Kuhmosta Kalliojärven reittiä Säynäjäjärvelle, mistä oli neljännspeninkulman vetotaival Kiitehenjärveen laskevaan Koi-vajärveen. Talvitie Akonlahdesta Kajaaniin kulki sekin Kuhmon ja Sotkamon kautta jäätyneitä järvenselkiä ja soita seuraillen. Matka Kajaanin markkinoille kesti hevosella yli kaksi vuorokautta.

Akonlahden keskikylän talot ovat sijainneet Tulliniemessä, Nykyttilässä, Timolassa, Hukkasalmessa, ja Naurislahdessa. Itse keskuskylään laskeaan lisäksi läheiset pikkukylät ja taloryhmät Lyttä, Jehrimävaara, Jyrinoja, Märkävaara, Munankilahti, Lusmalahti, Ristinieniemi, Härköniemi, Vornaniemi, Tetriniemi ja Sappovaara. Tähän kirjoitukseeni olen sisällyttänyt myös Miinoan.

Vuonna 1892 Akonlahdesta vierailut Louis Sparre kertoo matkakirjassaan Kalevalan kansaa katsomassa (Porvoo 1930):

“Kylä on kahdella niemellä, joita kapea lahti erottaa toisistaan. Eteläisemmällä näistä niemistä, jonka nimi on Tulliniemi, on 5 taloa ja kauan sitten aloitettu, mutta ei vieläään valmis kreikkalaiskatolilainen kirkko. Tulliniemellä asuu enimmäkseen ns. staroverteja eli vanhauskoisia; se on laikko, jota mikäli meidän saamamme hyvin häilyvät tiedot pitävät paikkansa, valtio vainoa ja joka on siitä syystä kätkeyntynyt eräänlaiseen salaperäisyyteen. Kylässä lahden toisella puolen on 11 taloa, pitkin rantaa, korkeat tummat päädyt järvelle päin. Vähän kalavehkeitä rannoilla ja pieniä peltotilkkuja talojen ympärillä, siinä ainoat merkit ihmisuurastuksesta.”

Maisema ja luonto

Muistelmissaan Akonlahden arkea ja juhlaa (Turku 1965) Vilho Jyrinoja kertoo kylästä mm. seuraavasti:

“Akonlahti on Kiitehenjärven eteläisille rinteille ja korkeille vaaroille laajalti levittäytynyt yhdyskunta. Syväälle sisämaahan pistävät lahdet, ja kausajärven selälle työntyvät pitkänä niemensuikaleet. Näin jakautuu asutus erinimisiin osiin, jotka yhdessä muodostavat Akonlahden nimellä kutsutun kyläkunnan. Tämä hajanainen yhdyskunta käsittää joukon toista sataa taloa, joiden katoilla savesta ja kivistä murattu savupiippu harmaana törröttää ja aamuvarhaisella savukieku-roitaan taivaalle työntää.”

Akonlahti on kaunis kokonaisuudessaan mitään kylän osaa erikseen kehumatta. Kauniita ovat sen vanhuuttaan harmaat kallelliset mökit, kauniita uutuuttaan vaaleankeltaiset pihkalle tuoksuvat talot, kauniita vinoon vetäytyneet tuohikat-toiset aitat, tanhuat ja läävät, kauniita nokiset kylät rantatöyräillä vedenrajassa, kauniita riirhöttelöt peltujen perillä. Jos taas kylää järveltä katselet, niin näet valkamissa teloille vedetyt veneet, jotka siinä kylän elämänmenoa kuvastelevat.

Asumukset ovat asettuneet huononlaiseen ojennukseen rannasta nouseville rinteille.

Siinä ne katselevat totisina suurelle Kiitehen selälle ja tähyilevät päätyseinissä olevilla kuusiruutuisilla silmillään puolipäivää kohden”.

Saimi Lindroth oli Akonlahdessa jatkosodan aikana. Kirjassaan Minun Vienan-Karjalani (Helsinki 1972) Lindroth kirjoittaa Akonlahdesta mm. seuraavaa:

“Niinpä sitten lomani jälkeen, kesäkuun puolivälissä, kun juhannukseen ei enää ollut kahtakaan viikkoa, matkustin uuteen toimipaikkaani Etelä-Vienaan Akonlahteen sota-vuonna 1942. Saavuin parhaaseen Karjalan kesään, jolloin vielä suot ja rämemaat kukkivat valkeana suopursua ja ‘Karjalan kunnalla lehtii puu’.

Parikymmentä kilometrin kapeahko Kiitehenjärvi eli rauhan tunnelmissa, sen pinta oli väreettömän tyyni. Sen rannoilla ja vaaroilla sijaitsevat karjalaiskylät taloineen kuvasivat veteen kuin peiliin.

Oli lauantai-ilta saapuessa ni perille, ja Akonlahden Tulliniemellä lämpenivät saunat. Kylässä näytti olevan useampia suurikokoisia taloja ja kirkkoakin. Täällä oli vanhan vaurauden leima, talot puhdasta karjalaista tyyliä monine pieniruutuisine ikkunoineen ja hirsiseinineen.”

Muistoja ja runoja Akonlahdelta monisteessa (julkaisematon) Sanni Nykänen kertoo kylästä näin:

“Nyt olemme jo Akonlahdella. Ajamme vielä muutaman kilometrin pitkää Tulliniemen harjannetta ja tulemme entiselle asutulle kohdalle, jossa ei myöskään ole yhtään taloa pystyssä. Täältä ennen oli hyvä näköala eri osiin kylää. Pysähdyimme. Niemi on useita kilometrejä pitkä ja paikoin niin kapea, että veneen voi kiskaista yli suuremmitta vaivoitta. Maaperältään niemi on hiekaista nummea, josta johtuen on komeaa hongistoa. Niemen kärkipuolella oli ennen asutus. Jäljellä vieläkin aukeita paikkoja, entisiä viljeltyjä peltuja, joita nykyisin hyödynnetään vain rajavartioston hallussa olevan karjan rehensaantiin ja laidunmaana. Aivan niemen kärjessä, joka ennenkin oli asumaton, on

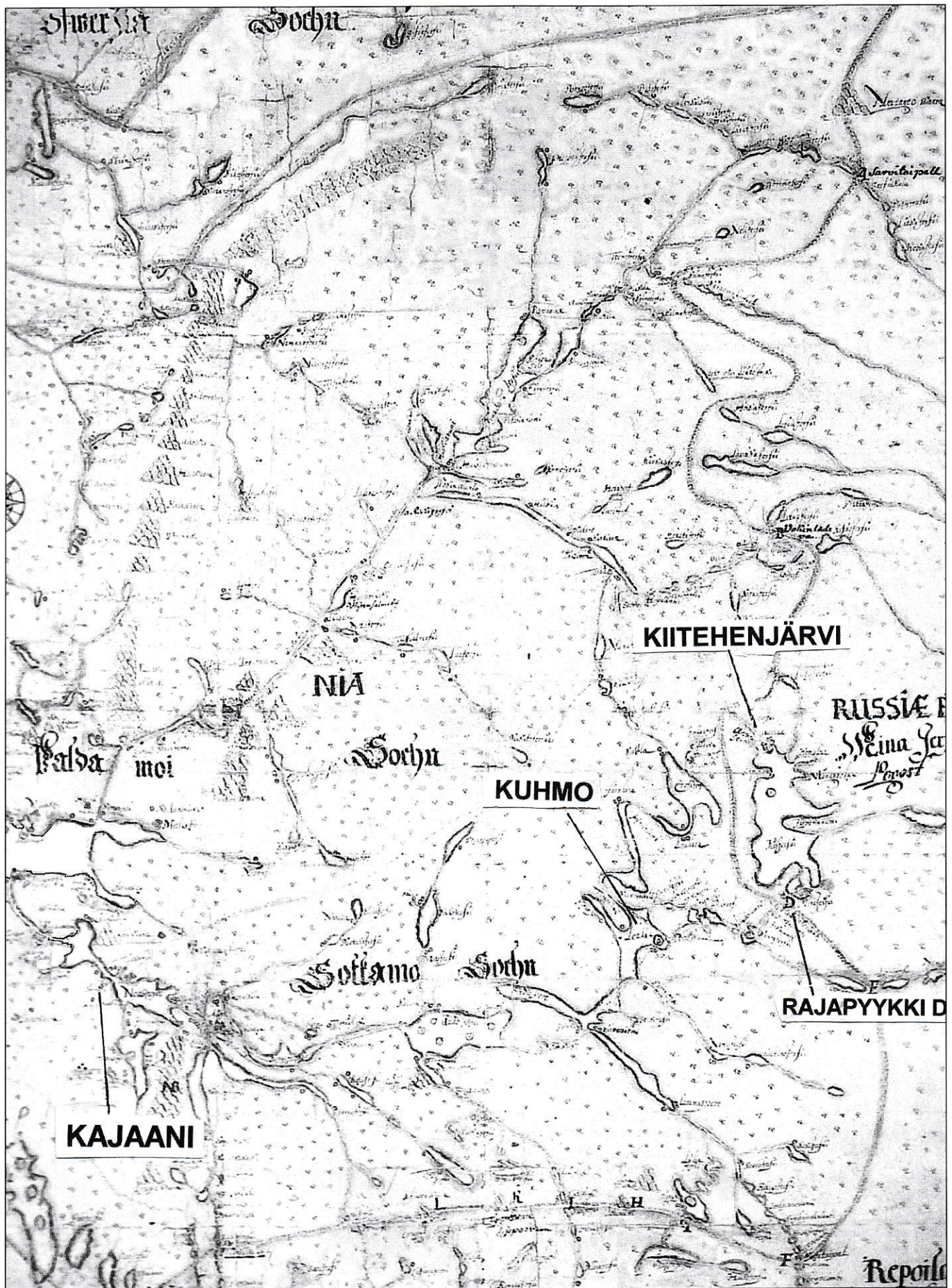
ampumarata ja venekaluston mähinnousuharjoituspaikka.

Jääkauden jäljiltä

Ennen kokonaisuutena Kiitehen seutu syrjäkylineen oli hyvin suuri asutusalue, johon kuului 280 savua yhteensä. Tienoon on erikoisen kauniiksi muovannut jääkausi. Järvi on pitkä, noin 20 kilometriä pohjoisesta etelään ja kapeahkot niemet ovat kilometrien pituisia kuten Tulliniemi asumaton Lehtoniemi, Saponiemi, Kirkineniemi, Ristinieniemi, Tetriniemi, Äsvärinniemi ja lukuisia muita pienempiä. Niiden kainalossa yhtä syviä lahtia: Ristilahti, Kovalahti, Lietolahti, Komalahti, Naurislahti, josta vielä erillinen pohjukka Ryttilampi, lisäksi Lusmalahti, Munankilahti ja koko joukko muita, joissa kelpasi vetää nuottaa ja pitää verkkoja. Myös saaria on järvessä paljon ja melko suurikin kuten Karankosaari, Jyväsaari, Viitasaaret, Neitisaari, Kattilasaari, Hökänsaari, Leininsaari, Ukonsaaret ja pieni Kirvessaari 'legendoineen', jota en malta olla mainitsematta ja paljon muita. Kiitehen saarissa ei ollut asutusta ensinkään. Kaikki asutus sijaitsi mantereen puolella, oletettavasti kulkuyhteyksien takia.

Järvi kokonaisuudessaan on sileän hiekkapohjainen, minkä johdosta vesi on kirkasta kuin kaivossa. Ainoan poikkeuksen tekee Komalahti, jonka rannat ovat matalahkot ja osa vieläpä suota, joista on aikanaan jää raastanut mutaa kulkiessaan. Sieltä nykyisin otetaan Kostamuksen kaupungin juomavesi. Hiekkapohjaisuuden takia nuotan vedossa ei voinut käyttää ankkureita, koska ne luistivat pohjaa pitkin, vaan oli käytettävä salkoja. Hiekkarantoja varsinkin me lapset innolla hyödynsimme kesäisin helteellä. Monet askaretkin oli mukava suorittaa rannassa, niin kuin kesäiset pyykinpesut.

Kun Akonlahti lisäksi oli kaukana piirikeskuksista, muodosti se melko itsenäisen kyläyksikkönsä, oli kuin valtio valtiossa. Tähän vaikutti myös omaleimainen kulttuuri ja jopa

KARTTA 1. Osa Klaus Klaunpojan karttaa vuodelta 1650. Mittakaava on 1:400 000 ja alkuperäiskartan koko 80x86 cm. Se oli käytössä pitkään ja siitä tehtiin jäljennöksiä vielä 1800-luvulla. - Lähde: Vanhojen karttojen Suomi, Gummerus 1984. © Harri Rosberg.

osittain kielikin, joka on ehkä lähempänä Suomen kirjakieltä kuin monien Länsi-Suomen alueiden. Akonlahden kauniin sointuvan kielen löytää helpoimmin Kalevalasta ja Kantelettaresta, joiden kieltä helposti ymmärtää ilman tulkkausta, niin kuin tiedätte.

Kiitehen seudun erikoisuutena vielä mainittakoon oma luonnon muovaama mikroilmastonsa, jonka muodostavat alueen ympärillä olevat vaara-alueet. Vedenjakajakin kuuluu Kiitehen alueeseen. Sieltä virtaavat vedet sekä itään Kemijokeen että länteen Oulujokeen.

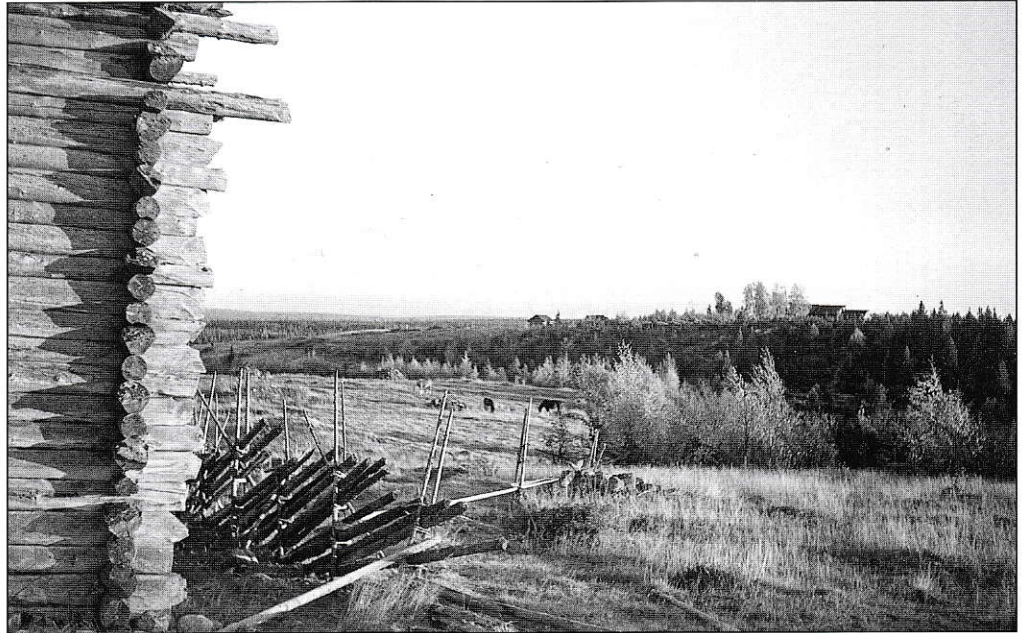
Kiitehen seutuun eli saanoisinko suur-Akonlahteen, kuului useita melko suuriakin kyliä. Niitä olivat: Tulliniemi, jossa oli kirkko, virastotalo, kirjasto ja kauppa, Nykyttilä-Timola, jossa oli koulu ja terveystukikohta, Hukkasalmi, Sappovaara, Polvinen, Vornaniemi, Tetriniemi, Ristiniemi, Lusma, Munankilahti, Märkävaara, Lietolahti, Jehrimävaaaran ylä- ja alavaara. Näistä kaikista hiukan erillään, Kiiteeseen laskevan järven rannalla Lytän kylä pohjoisessa, ja hiukan etäämpänä Kamarinvaara sekä etelässä Miinoa.

Kylien asukkaat, kuten tavallista, olivat läheisiä sukulaisia keskenään. Kun poika perheestä avioitui, rakennettiin hänelle ja perheelleen oma talo läheisyyteen, jotta alkuaikoina olisi ollut mahdollista käyttää yhteisiä tiloja kuten saunaa, tallia, navettaa, verkko- ja nuottatalasta, kunnes saatiin omat tilat rakennetuiksi. Näin oli helpompi yhteisvoimin järjestää työt, varsinkin nuotanveto, jossa aina tarvittiin neljä henkeä. Samoin pelto ja metsätyötkin luontuivat mukavammin yhdessä tehden.

Vauraus ja hyvinvointi eivät missään jakaudu pennilleen tasan. Akonlahdessa ja muuallakin Vienan Karjalassa se jokseenkin aina jakautui sen mukaan, kuinka monta ja miten riskiä miestä oli lähdössä pelton raivuuseen, metsätöihin, kalastamaan tai muille töille ja miten käteviä ja aikaansaavia olivat naiset. Tarvittiin näppäriä käsityöläisiä: kutojia, ompelijoita, neulojia, suutareita ja näitä kaikkia oli omassa kylässä. Kylässä oli myös virkamiehiäkin”.

Väestö ja heidän sukujuurensa

Matti Pöllä toteaa artikkelissaan “Vienan laulumaiden

Sappovaaralta avautuivat laajat näköalat yli peltotilkkujen ja suurten salomaiden. (SA-kuva).

1890-luvun väestön sukujuurit”, että varhaisin asiakirja, jonka varaan voidaan rakentaa luotettava kuva Lounais-Vienan asutuksesta, on Repolan hallintopitäjän valvontakirja vuodelta 1679.

Akonlahti on saanut kiinteän asutuksensa aivan 1600-luvun alussa. Vuosina 1679-1700 Akonlahti on ollut samannimisen verokunnan keskus. Akonlahti kuului Arkan-gelin hiippakunnan Vuokki-

niemen seurakuntaan vuoteen 1893 saakka, jolloin Kontokki erosi omaksi kirkkopitäjäkseen. Sitä, miksi seurakunnan nimeksi on tullut Kontokki, eikä Akonlahti, ei tiedetä. Seurakuntalaisista enemmistö

Iro Rettinen (vas.), Tulliniemi 1.2, nostamassa lempeä neitsykäiselle teiden risteyksessä. (kuva: Venäjän kansatieteellinen museo REM, Pietari).

AKONLAHTI TALOT

- 18 **LYTTÄ:**
18.1 Ontroppa
18.2 Mikkisen Miihkali
18.3 Komaskan Vasselei
18.4 Ievan Ortjo
18.5 Omelien talo

- 2 **HUKKASALMI:**
2.1 Outakka Huovinen
2.2 Marken Poavila
2.3 Mikitän Simana
2.4 Marken Mikko
2.5 Arttamein livana
2.6 Kauron talo
2.7 Kannon talo

- 3 **TIMOLA:**
3.1 Teron Mitrei
3.2 livanan talo
3.3 Poavilan talo
3.4 Riijon talo
3.5 Huotarin Kirilä
3.6 Artjon talo
3.7 Artjon Simana
3.8 Kalmalahti

- 4 **NYKYTTILÄ:**
4.1 Tarassienpää
4.2 Tanila
4.3 Sohroma
4.4 Vasselein Mikko
4.5 Timo talo
4.6 Koulu
4.7 Arttamein talot
4.8 Hitipän Otti
4.9
4.10 Tsasouna

- 5 **JEHRIMÄNVAARA:**
5.1 Romanan Otrei
5.2 Malahvien talo
5.3 Malahvien Huurein livana
5.4 Jormon Jyri
5.5 Jormon Ontro
5.6 Jormon Asso
5.7 Petrin talo
5.8 Petrin Poika Hilippä
5.9 Onissiman talo
5.10 Petrin Hilipän livana
5.11 Jehrimän livana Omussa
5.12 Jehrimän livanan Onuhrie
5.13 Jehrimän livanan Mikko
5.14 Jehrimän Miihkali
5.15 Miihkalin poika Huotari
5.16 livanan Aleksii poika
5.17 Konsta Aleksii poika
5.18 Suuri livana
5.19 Pieni livana
5.20 Uljaskan talo
5.21 Ahappan talo
5.22 Onuhrien talo
5.23 Kauron Kuisma
5.24 Josro

- 7 **MÄRKÄVAARA:**
7.1 Suuri livana
7.2 Pieni livana
7.3 Vekli
7.4 Piminäisen Tarassie
7.5 Aalto Akei
7.6 Piminäisen Mihhei
7.7 Huotin talo
7.8 Juplan talo
7.9 Prokon talo
7.10 Piminäisen livana
7.11 livanan leski
7.12 Nihvon Rotka

- 8 **MUNANKILAHTI:**
8.1 Jehrimän Lesonen
8.2 Maksin leski
8.3 Multasen leski
8.4 Mikko
8.5 Varlomei
8.6 Hovatan talo
8.7 Mikitän talo
8.8 Teppana
8.9 Mikon talo
8.10 Gormila
8.11 Ivan
8.12 Nihvo
8.13 Rotka

- 1 **TULLINIEMI:**
1.1 Maksimaisen talo
1.2 Marttinan talo
1.3 Omelien Poavila
1.4 Palakan mökki
1.5 Mikitän talo
1.6 Kirkko
1.7 Tiekkan talo
1.8 Triphon Matti

- 17 **NAKRISLAHTI:**
17.1 Mylläriin vaara
17.2 Hilatan livana
17.3 Kormilan talo
17.4 Omossun Riiko
17.5 Hilatta
17.6 livanan leski
17.7 Mölyn Jehhimä
17.8 Poton talo
17.9 Iutan Petri
17.10 Iutan talo

- 16 **SAPPOVAARA:**
16.1 Rokka
16.2 Rokka-Hilippä
16.3 Rokka-Vasko
16.4 Rokka-Vasselei
16.5 Klöytsät
16.6 Karppa
16.7 Lesonen

- 15 **TETRINIEMI:**
15.1 Larin Jyri
15.2 Naumanen
15.3 Uljas
15.4 Mikko
15.5 Huotari

- 14 **VORNANIEMI:**
14.1 Mikkun talo
14.2 Jyrin talo
14.3 Vaselin talo

- 6 **JYRINOJA:**
6.1 Kuikka
6.2 Pänttö

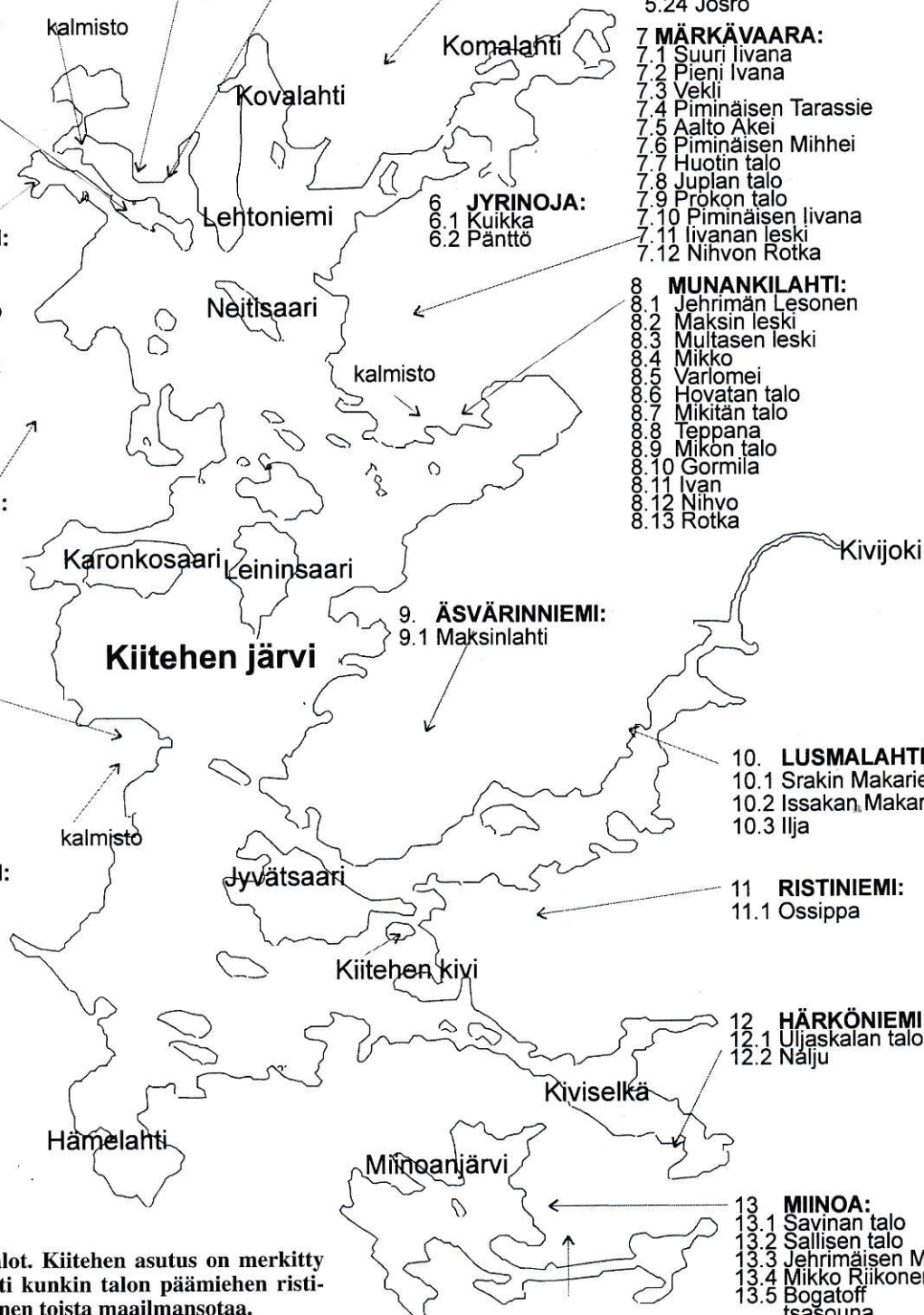
- 9 **ÄSVÄRINNIEMI:**
9.1 Maksinlahti

- 10 **LUSMALAHTI:**
10.1 Sraikin Makarie
10.2 Issakan Makarie
10.3 Ilja

- 11 **RISTINIEMI:**
11.1 Ossippa

- 12 **HÄRKÖNIEMI:**
12.1 Uljaskalan talo
12.2 Nälju

- 13 **MIINOA:**
13.1 Savinan talo
13.2 Sallisen talo
13.3 Jehrimäisen Mikko
13.4 Mikko Riikonen
13.5 Bogatoff
tsasouna

Kartta 2. Akonlahti talot. Kiitehen asutus on merkitty karttaan pääsääntöisesti kunkin talon päämiehen risti-mänimen mukaisesti ennen toista maailmansotaa.

asui kuitenkin Akonlahdella, missä oli myöskin seurakunnan kirkko ja pappila.

Pöllä selvittää kirjassa Vienan-Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla (Tampere, 1995) Länsi-Vienan eteläosan 1670-luvun asujamiston alkuperää seuraavasti:

“Vuonna 1679 Akonlahden kylän kymmenessä talossa asui 24 aikuista miestä. Kylästä mainitusta 12 sukunimestä seitsemän (Gavrilov, Ivanov, Jurjev, Maksimov, Melentjev, Stepanov, Terentjev) on johdettu ortodoksisista ristimänimistä. Nimille Te.gujev ja Tatebojev ei ole löytynyt vastinetta.

Muistitieto mainitsee Akonlahden kantasuvuksi Tuuposet, minkä perusteella samaan muotoon on palautettavaan kylästä vuonna 1679 mainittu sukunimi Dubojev. Samana vuonna Pohjois-Aunuksen Kolvasjärven pitäjässä mainitaan asuneen kuusi Dubojevin ruokakuntaa. 1600-luvun alkupuoliskolla Dubajeff (Tuupainen yms.) -nimisiä henkilöitä mainitaan Ilomantsista, Suistamolta ja Tuupovaarasta. Vuosien 1650-1695 välisenä aikana kaksi Tuupaisen ruokakuntaa saapui Kuhmoon. Akonlahtelainen asuintarina muistaa kylän perustajiksi kolme Tuuposen veljestä, joista kaksi oletettavasti muutti ennen vuotta 1679 maanselän länsipuolelle.

Sukunimi Remsujen on palautettavissa muotoon Remsu(nen). 1800-luvulla tämä akonlahtelainen suku äänsi sukunimensä o-llisena, Remsonen. Todennäköisesti Remsujevin perhe oli muuttanut Akonlahteen Vuokkiniemeltä”.

Sukunimi Salejev on Pöllän arvion mukaan palautettavissa muotoon Sallinen. Nimeä esiintyy jo vanhoissa lähteissä eri puolilla Suomea, mm Savossa ja Karjalassa. Paltamossa asui 1570-luvulla kaksi Sallisen ruokakuntaa, joita ei enää mainita vuoden 1605 asukasluettelossa. Todennäköisesti Paltamon Salliset siirtyivät 1600-luvun vaihteessa Vianaan. On tosin mahdollista, että Vienan lounaisosan Salliset ovat lähtöisin Pohjois-Karjalasta ja saapuivat Kiitehenjärven seuduille vasta 1800-luvun puolivälissä.

Salejev -nimisten ruokakuntien lukuisuus Akonlahdessa ja Miinoassa 1670-luvulla todistaneekin sen puolesta, että suku olisi asunut seudulla jo useita vuosikymmeniä. Salejevin sukua sopii siis pitää pikemminkin Kainuussa jonkin

aikaa asuneina savolaisina kuin pohjoiskarjalaisina tulokkaina.

Vuonna 1679 Munankilahden kahdeksassa talossa asui 18 aikuista miestä. Kylästä mainitaan kuusi sukunimeä.

Sukunimi Polojev on palautettavissa muotoon Polvinen. Nimi mainitaan 1500-luvun puolivälissä Kivennavalta ja Säämingistä; 1600-luvun alkupuolella Polvisia asui myös Käkisalmessa ja Sortavalassa. Vuonna 1614 Tavisalmen Savilahdessa asui Polvisen ruokakunta, jolle saattavat olla sukua Kainuun Lentuaan vuosien 1626-1650 välisenä aikana saapuneet Polviset.

Muodon Peljujev vastineeksi sopivat sukunimet Pöllä, Pöllö, Pölönen jne., joita esiintyy 1500-1600-luvulla Suomen Karjalassa, Savossa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Samoin kuin Miinoan ja Luvajärven Rudejevin ruokakunnat on myös Munankilahden Rudejevit tulkittava Pohjois-Pohjanmaalta saapuneeksi länsisuomalaiseksi suvuksi.

Vuonna 1679 Miinoan kylän 17 talossa asui 51 aikuista miestä. Asukasluettelossa mainitusta 12 sukunimestä kuusi on

johdettu ortodoksisista ristimänimistä. Kirjurin käyttämälle Kosluje -muodolle löytyy vastine Pälkjärveltä, josta vuonna 1618 mainitaan sukunimi Kossla. Sukunimi Tollujev on palautettavissa muotoon Tolonen. Nimeä esiintyy 1500-1600-luvun lähteissä Savossa, Laatokan- ja Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Vuonna 1679 Miinoassa asui kuusi Salejevin perhettä. Sallisia asui kylässä myös 1800-luvulla. Miinoan Salliset ovat mitä todennäköisimmin sukua Akonlahden Salejeville ja ovat saapuneet kylään Paltamosta 1600-luvun vaihteessa.

Edellä mainitun kirjan sivulla 123 taulukossa 11 on luettelo Akonlahden sukunimistä vuonna 1762 (1679) seuraavasti: Ahtonen, Artemjeff, Hikkojeff, Huotarinen, Huttunen, Hämäläinen, Hänninen, Hyvönen, Karhunen, Lesonen, Martinen, Melentjeff, Mikkinen, Naamanen, Nykänen, Omenainen, Rahikainen, Remsonen, Timonen, Trohkimainen. Miinoassa vastaavasti on esiintynyt vuonna 1679 sukunimet: Hikkojeff, Hukkanen, Hänninen, Riikonen, Sallinen, Savin,

Samana kirjan sivuilla 148 - 149 selvitetään Akonlahden sukujen taustoja näin:

”Sukunimi Artemjeff palautuu venäjänkieliseen muotoon Artemjev. Sukunimi on johdettu venäläisestä ristimänimestä Artjom.

1800-luvulla Munankilahdessa asui myös Dobrinineita ja Hyvösiä. Venäläinen sukunimi Dobrinin on johdettu sanasta dobryj ”hyvä, hyvätahtoinen”, joten se selittyy nimen Hyvönen venäjännökseksi. Kylässä 1800-luvulla asuneet Melentjeffit saattavat olla Akonlahdessa jo vuonna 1679 asuneen Melentjevin jälkeläisiä.

Akonlahden 1800-luvun suvuista Nykäset asuivat Nykyttilän kyläosassa, jonka ensimmäinen asukas oli muistitiedon mukaan tullut joko Juuasta, Polvijärveltä tai Pielisjärven Pankajärveltä. Nykyttilän nimi on todennäköisesti johdettu sukunimestä Nykänen, minkä perusteella sukua sopii pitää ko. kyläosan kantasukuna, josta nimenomaisesti muistitieto kertoo. Sukunimet Timonen ja Rohkimainen on johdettu ortodoksisista ristimänimistä Timo (ven. Timofei) ja Trohkimaa

Suku	Kylä	Asukk.	Lähtöalue	Tullut
Artemjev	Akonlahti	6		
Artemjev	Tetriniemi	18		
Bogdanov	Akonlahti	83		
Bogdanov	Munankilahti	24		
Bogdanov	Tetriniemi	23		
Dobrinin/ Hyvönen	Munankilahti	48	Kainuu	1679
Feodorov/ Huotarinen	Akonlahti	53		
Feodorov/ Huotarinen	Tetriniemi			
Fomin	Munankilahti	10		
Guttojev/ Huttunen	Akonlahti	23		
Lezev /Lesonen	Munankilahti	13	Suomen Karjala	1723
Maksimov	Akonlahti	15		
Melentjev/ Melentjeff	Akonlahti	83	Suomen Karjala	1679
Naumov / Naumanen	Akonlahti	7		
Naumov / Naumanen	Tetriniemi	17		
Nikutjev / Nykänen	Akonlahti	133	Suomen Karjala	

(ven. Trofim). Sukunimelle Ahtonen löytyy 1900-luvulta vastine Suomussalmelta. On kuitenkin mahdollista, että Kainuusta vasta 1900-luvulla kirjatut Ahtokset olisivat vienalaissuvun jälkeläisiä.

Miinoassa 1800-luvulla asuneet Salliset olivat asettuneet kylään jo ennen vuotta 1679. Kylässä 1800-luvulla asuneet Hukkaset saattavat olla Kostamuksessa vuonna 1679 asuneet Gukkojevin jälkeläisiä. Ervastian Miinoasta mainitsema sn. Savin on venäläinen. Se on johdettu ristimänimestä Savva”.

Muistitiedon mukaan Ristinienien asutus polveutuu Jyskyjärveltä tulleesta Mossesta, joka mainitaan myös Munankilahden kanta-asukkaaksi.

Ilmari Kianto kertoo

vuonna 1910 Akonlahteen tekemästään matkasta kirjassaan Vienan Karjala - Kalevan kehoto s. 42 Lytästä seuraavasti:

“Mikä tässä talossa on sukunimenä? - Omenainen!

- Entäs tuossa naapurissa? - Omenainen! Saamme tietää: - Tässä kylässä kaikki ollah Omenaisia.”

Lytän viidessä talossa kaikissa asui Omenaisia.

Pöllän tutkimusten mukaan Kontokin seurakunnan vuoden 1890 rippikirjassa esiintyvät Akonlahden asukkaiden sukunimet ja niiden suomenkieliset vastineet edellisen sivun taulukon mukaisesti.

Kun verrataan asukasluetteloa 1670-luvun asukasluetloon voidaan todeta, että 200 vuodessa asukkaat muutamaa

sukua lukuun ottamatta ovat vaihtuneet.

Väestökadon tärkeimpiä syitä olivat 1690-luvun katovuodet sekä vuonna 1718 Kainuusta Vienan puolelle tehty ryöstöretki. Ryöstöretken seurauksena Akonlahti autioitui. Vuonna 1762 Akonlahti mainitaan uudiskyläksi. Suuren Pohjan sodan aikaisten mullistusten jälkeen väestö ja suvut säilyi lähes ennallaan parinsadan vuoden ajan.

PAULI NYKÄNEN
Oksatie 6
41160 Tikkakoski
Gsm 050-57 50 517

Lähteet:

Kirjallisuus ja artikkelit

Matti Pöllä: Vienan “laulu-

maiden” 1890-luvun väestön sukujuurat.

Matti Pöllä: Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, Tampere 1995.

Vilho Jyrinöja: Akonlahden arkea ja juhlaa. Turku 1965.

Saimi Lindroth: Minun Vienan-Karjalani. Helsinki 1972.

Sanni Nykänen: Muistoja ja runoja Akonlahdelta (moniste)

Haastattelut:

Anni Bogdanoff, Kalevala
Anni Ivanoff, Kalevala
Outi Karhunen, Kuivajärvi
Viktor Melentjeff, Kalevala ja
Mikko Onuhrinpoika Melentjeffin muistiinpanot
Sanni Nykänen, Kouvola

Akonlahden kylät, talot ja asukkaat

Seuraaviin karttoihin 3-9 on merkitty Akonlahden kyläyhteisön talojen sijainti. Karttoja täydentävät luettelot, joissa kerrotaan lähemmin kussakin talossa asuneista ihmisistä.

1. TULLINIEMI

1.1 Maksimaisen talo

Iivana Arttemojev. Aviopuoliso Marppa Bogdanoff. Ei lapsia. Kauppa. Jatkosodan aikana talossa on toiminut Itä-Karjalan sotilashallinnon esikunta.

1.2 Marttinan talo.

Maksima Marttina. Aviopuoliso Okku o.s. Lesonen, Kivijärvestä. Vasselei ja Iro Rettinen. Kestikievari.

1.2.1.1 Omelien Poavila.

Onissiman Omelie, Nykänen (Nikutjev). Poavila Nykänen (Nikutjev). Puoliso Mari Tetriniemestä.

1.2.2 Palakan mökki.

Olga Jehrimävaaralta. Vävy Sappovaarasta Harittaman Palaka.

1.2.3 Mikitän talo.

Omelien Mikittä. Nykänen (Nikutjev) Hukkasalmesta. Jatkosodan aikana talossa on toiminut kauppa.

1.6 Kirkko.

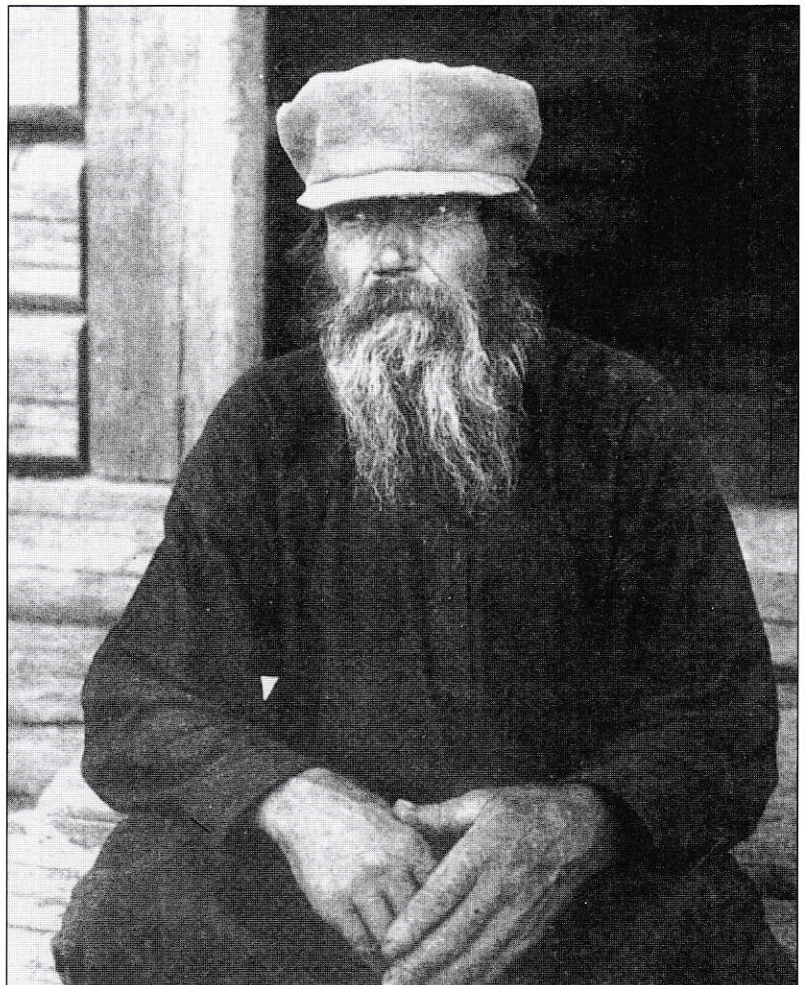
Jumaläidille pyhitetty Akonlahden kirkko. Rakennettu 1888.

1.2.3.1 Tiekän talo.

Lukkarina on toiminut 1900-luvun alussa Nykänen (Nikutjev). Trihpon Iivana. Pojat: Lukka, Iivana, Hippä. Iivanan poika Iivo Nykänen (Nikutjev) on ollut Vienan Karjalan ensimmäinen lehtimies.

1.8 Triphon Matti.

Maksima Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso Lukki Latvajärveltä. Lapset: Tatjana, jolla poika Nikolai Uhtualla. Ontro, Jouki, Jukka. Triphon Matti (Iivanan veli) Kaksikymmentäkaksi lasta.

Huotarin Kirilä eli Risto Omenainen, Timola 3.5 (kuva: Venäjän kansatieteellinen museo REM, Pietari).

– Kartta 3 Tulliniemi, Hukkasalmi, Timola ja Nykyttilä, kartta 4 Jehmiränvaara, kartta 5 Märkävaara, kartta 6 Naurislahti, kartta 7 Munankilahti, kartta 8 Sappovaara ja kartta 9 Lyttä.

**Harvinainen valokuva: Akonlahden rahvasta vuonna 1946. Kuvassa ainakin Otin Natalia, Maria Nykänen, Posti-Palaga, Tep-
posen Kirilän tyttö, Maria o.s. Omenainen ym.**

2. HUKKASALMI

2.1 Outakka Huovinen Kuivajärveltä. Aviopuoliso Kivijärvestä. Tytär Olga. Hilatta Trifonpoika Feodoroff. Aviopuoliso Anisja o.s. Huovinen. Asuivat Lähdekunnaan talonpaikalla. Muuttivat Naurislahteen.

2.2 Marken Poavila.
Marken Poavila Nokeuksesta. Ei lapsia.

2.3 Mikitän Simana.
Simana Nykänen(Nikutjev). Aviopuoliso Marken Jelena. Lapset: Jelena, Paavo, Mikko, Aino, Nasto. Simana toiminut kylän palopäällikkönä.

2.4 Marken Mikko Bogdanov. Aviopuoliso Anni o.s. Karhunen Kivijärvestä.
Lapset: Maikki, Outi, Valeri.

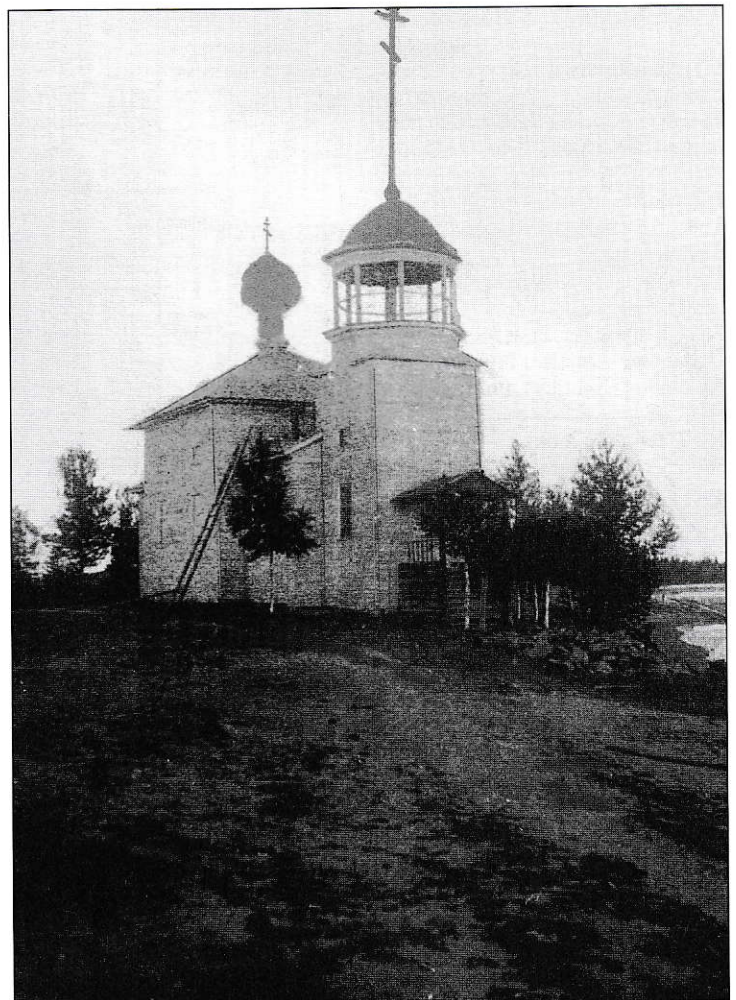
2.5 Arttamein Iivana.
Iivana Arttameinpoika Nykänen(Nikutjev). Tullut kotivävyksi Nykyttilästä, talo nro 4.7. Aviopuoliso Outi o.s. Melentjeff. Lapset: Anni, Oksenie, Juho, Vappu, Risto, Pekka, Anastasia, Yrjö.

2.6 Kauron talo.
Anni ei lapsia. Miiikkula, jolla aviopuolisona Iro Kostamuksesta. Iro toiminut kirjastonhoitajana.

2.7 Kannon talo.
Iivana Melentjev. Ensimmäisestä avioliitosta pojat: Asseri ja Teppo. Toinen aviopuoliso Ulla Seppälä Kostamuksesta. Lapset: Anni, Olga, Hilja, Veeti.

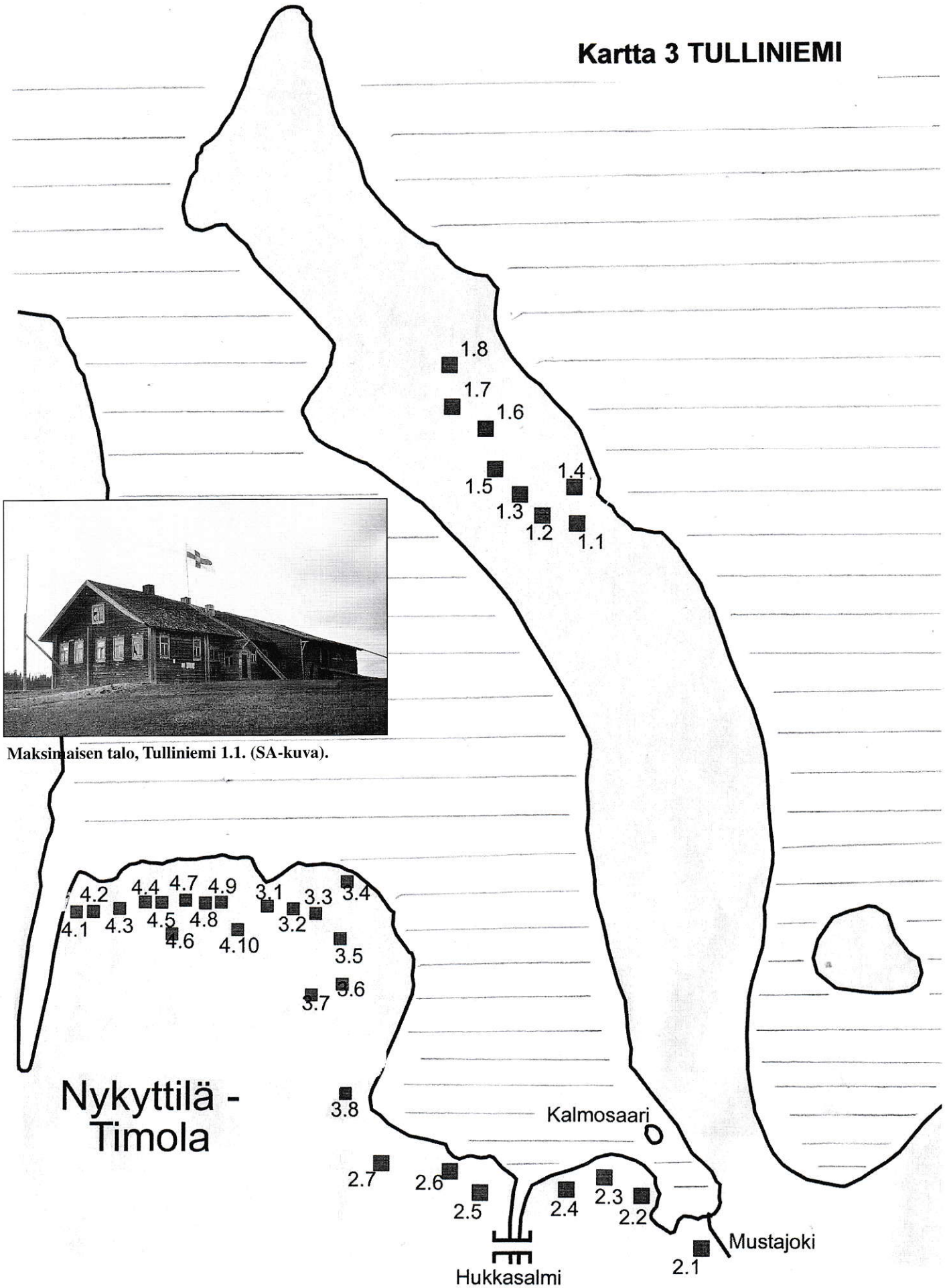
3. TIMOLA

3.1 Teron Miiitrei.
Miiitrei Melentjeff. 2 aviopuoliso Matro Nykänen

Akonlahden kirkko v. 1927, Tulliniemi 1.6. (kuva: REM, Pietari).

Kartta 3 TULLINIEMI

Maksimaisen talo, Tulliniemi 1.1. (SA-kuva).

Polvisista. Ei lapsia. 1 aviopuoliso. On lapsia. Jatkosodan aikana talossa on ollut hoidossa tyttären poika Valde .

3.2 Iivanan talo.

Iivana Melentjeff. Aviopuoliso Onissiman Palaka. Tunnetaan myös nimellä Posti-Palaka. Lapset: Vas-selei.

3.3 Poavilan talo.

Pavel Nykänen (Nikutjev). Tullut kotivävyksi Nykyttilän talosta nro 4.1. Aviopuoliso Anisja o.s. Melentjeff. Lapset: Risto, Juho, Ksenja, Anisja, Afanasi, Maria, Kiril, Aleksanteri, Matti.

3.4 Riijon talo.

Risto Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso Anna o.s. Nikutjev. Märkävaara talo nro 7.3. Lapset: Paula, Johannes, Viljo, Mikko, Maria, Anna, Jouki, Irja.

3.5 Huotarin Kirilä.

Kirilä Melentjeff. 1. aviopuoliso Vassi o.s. Saavinen (Vasselein Vassi) Saarijärvestä . Ei lapsia. 2. aviopuoliso Vassi (Platun Vassi) . Ei lapsia.

3.6 Artjon talo.

Artjonpoika Vasselei. Aviopuoliso Anni Kostamuksesta. Lapset: Anni ja kaksi poikaa.

3.7 Artjon Simanan talo.

Iivana Puahkomiempka Melentjeff. Poika Artjo. Aviopuoliso Matro. Lapset: Niko, Mari, Kirilä, Simana, Vasili, Vassi, Risto. Simana Melentjev. Aviopuoliso Anni o.s. Huovinen Kuivajärveltä. Lapset: Mari, Jussi, Niko, Vieno, Olga, Heikki

3.8 Kalmalaksi.

Juho Nykänen (Nikujev). Aviopuoliso Olga o.s. Huovinen. Lapset: Jouki, Mikko, Anna, Anastasia, Matti.

Tarassien Puavila eli Pavel Nykänen, Nykyttilä 4.1 (Timola 3.3.).

Akonlahden kirkonkylää vuonna 1918, taustalla Nykyttilä. (kuva: Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos).

4. NYKYTTILÄ

4.1 Tarassienpää.

Taras Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso Vassi. Lapset: Pavel, Konsta, Vasselei.

4.2 Tanila.

Daniel Nykänen (Nikutjev). Lapset: Lari, Konsta, Vasselei.

4.3 Sohroma.

Soava Trohkimainen (Nykänen/Nikutjev) . Lapset: Sohroma ja Timo. Sohroma Nykänen (Nikutjev) . Lapset: Filip, Lari, Hilippä, Hoto. Lari Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso Mari o.s. Saavinen, Saarijärvi. Lapset: Nikolai, Anni, Sanni.

4.4 Vasselein Mikko.

Vaseli Nykänen (Nikutjev). Puoliso Jelena, Sappovaa-
ra. Lapset: Ivan.

4.5 Timon talo.

Timo Nykänen (Nikutjev). Lapset: Kiril. Aviopuoliso Ksenia o.s. Huovinen Kuivajärveltä. Lapset: Viktor, Anna, Maria, Mikko, Pekka, Olga.

4.6 Koulu.

Jatkosodan aikana koulun opettajina toimineet mm. Aarno Kartila ja Impi Kurvinen.

4.7 Arttamein talot.

Arttamei Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso. Lapset: Iivana, Uljana, Tarja, Timo, Tatjana.

4.8 Hilipän Otti.

Hilipän Otti. Isä Mäkkyrin Huoti. Aviopuoliso Natalie o.s. Tarafei Petuskoff. Lapset: Ljuda, Vanja, Nikolai, Mari, Valentina.

4.9

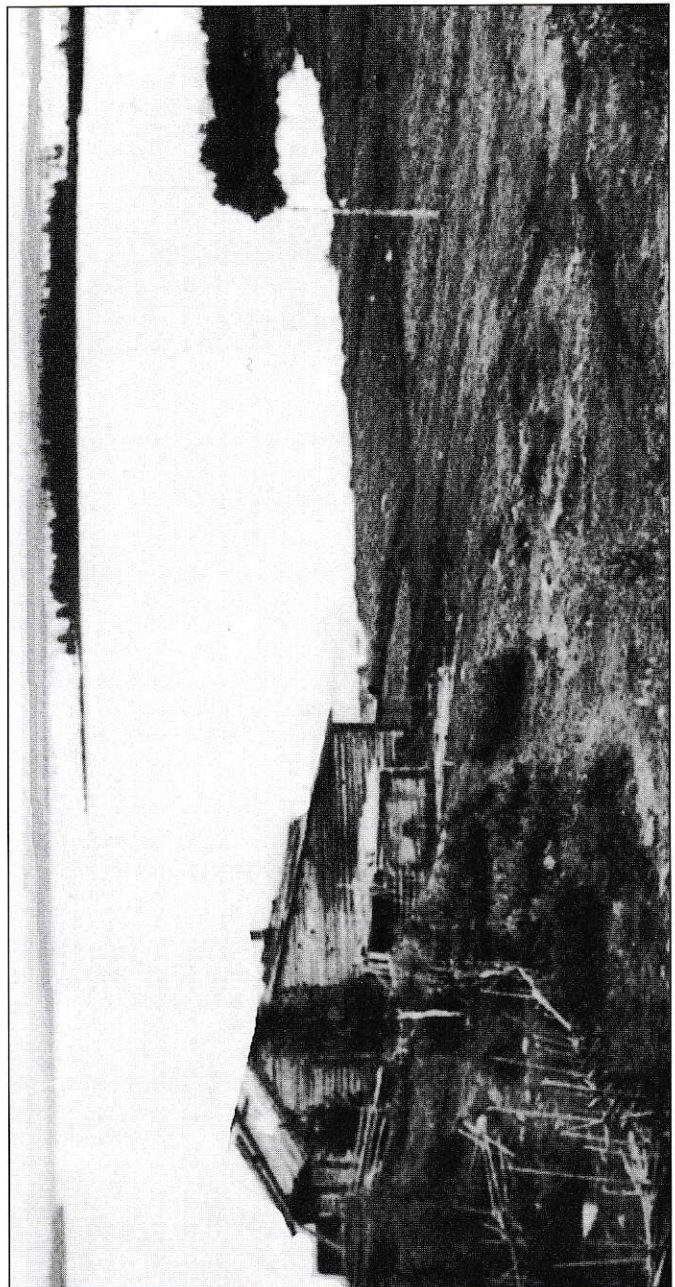
4.10 Tsasouna. Kirkko

Akonlahden tsasouna, Nykyttilä 4.10. (kuva: REM, Pietari).

Mari Puumalainen o.s. Omenainen, Timola 3.7 ja oikealla Sanni Nykänen, Nykyttilä 4.3.

Sohroman talo, Nykyttilä 4.3 sijaitisi kauniilla ja avaralla paikalla Kiitehen rannalla. Sanni Nykäsen kotitalo; tässä kortteerasi sota-aikana kylässä opettajana ollut Aarno Kartila.

5. JEHRIMÄVAARA

(Lähde: Mikko Onuhrienpka Melentjeff)
Huttusen talot Malahviset. Kekovaara

5.1 Romanan Ontrein talo.
Asunut myöhemmin Mikko Huttunen ja hänen sisarensa.

5.2 Malahvien talo.
Asunut myöhemmin hänen poikansa Vasko ja sitten Vaskon Vasselei, joka on mennyt Suomeen.

5.3 Malahvien Huurein Iivana.
Perhe on mennyt Suomeen.

Teppananvaara eli Ylävaara

5.4 Nykäsen (Nikutjev) Jormon Jyrin talo
Talossa asunut myöhemmin Jyrin poika Aleksii.

5.5 Jormon Ontron talo.
Myöhemmin talossa asui Ontron poika Jyrki. Jyrki kaatunut sodassa. Jyrin poika Viktor ja tytär Vieno asuneet Uhtuussa.

5.6 Jormon Asson talo.
Talossa asuneet Jormon tyttäret: Hilja, Palaka, Paro ja Joukenia.

Petrisen talot olivat Nykäsiä (Nikutjeff)

5.7 Petrin talo.
Asui Petrin poika Miihkali. Myöhemmin asuneet Miihkalin pojat ja tyttäret. Poikia oli kolme: Ananie, Miitrei ja Timo. Timo mennyt Onissimaan kotivävyksi. Kuoli kahakan aikana 1918.

5.8 Petrin poika Hilippä.
Myöhemmin talossa asuneet pojat ja tyttäret. Poikia oli neljä: Iivana, Huotari, Ilja, Rotka.

5.9 Onissiman talo.
Myöhemmin asuivat tyttäret.

5.10 Petrin Hilipän Iivana.
Myöhemmin taloa asuivat Iivanan pojat: Pekka, Miitrei, Iivana.

Jehrimänvaara tai Alavaara (Melentjeffit)

5.11 Jehrimän Iivanan Omossu.
Talossa asunut Omussun poika Iivana sotaan asti. Muarie. Moamo Vaskon tytär.

5.12 Jehrimän Iivanan Onuhrie.
Talossa asuneet myöhemmin Onuhrien pojat: Paavo ja Mikko (Viktor Melentjeffin isä). Moamo on Malahvien Lukan tytär Kontokin Teron talosta. Paavo kaatunut sodassa Saksassa. Mikko kuollut 80-vuotiaana 1987.

5.13 Jehrimän Iivanan Mikko.
Myöhemmin asunut Mikon tyttäret Mari ja Iro sekä Mikko. Asui yhteensä 19 henkilöä. Kotivävy Huotari. On Putro Hilipän Huotari.

5.14 Jehrimän Miihkali.
Jehrimän toinen poika talosta 5.11. Miihkalin poika Tiitta. Talossa asui myöhemmin Tiitan pojat Huoti ja Iivana sekä tytär Outi.

5.15 Miihkalin poika Huotari.
Talo jäänyt tyhjäksi 1918 kahakan jälkeen. Tiitta ja Huotari olivat veljeksiä.

Olokkaisen talot

5.16 Iivan Aleksin poika Melenjeff.

5.18 Konsta Aleksin poika Melentjeff.

Tepposen talot

5.18 Suuri Iivana Teppanan poika Melentjeff.
Suuren Iivanan poika asunut ja kuollut Uhtualla

5.19 Pieni Iivana Teppanan poika Melentjeff.
Kolme poikaa: Savina, Mikko ja Vasselei. Vasselei Kiestingissä, Savina ja Mikko menehtyneet rautatietöissä.

Lietelahti = Vihtavaara

5.20 Uljaskan talo.
Uljaska Miihkalin poika Bogdanoff. Tyttäret: Anni, Tatjana ja Maikki. Ortjo Stepanoff kertoo kirjassaan Koitos korpikylässä partisaani Tatjanasta. Maikki kaatunut Urho Antikaisen osastossa Kursmanjoella.

5.21 Ahappan talo.
Ahappa Miihkalin poika Bogdanoff. Hänet on murhattu Jehrimävaarassa.

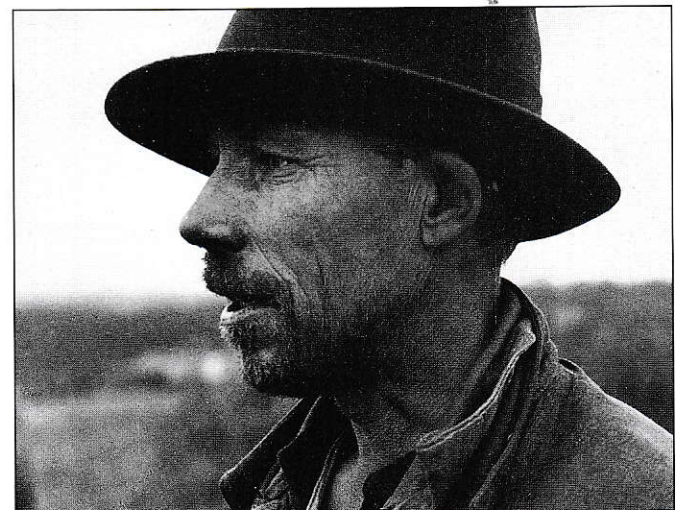
5.22 Onuhrien talo.
Onuhrie Miihkalin poika Bogdanoff. Onuhriella kauppa Kostamuksessa.

5.23 Kauron Kuisman talo.
Kuismavaara. Kauron Kuismalla kaksi poikaa: Miihkali ja Iivana Maksimoff. Molemmat haavoittuneet sodassa Saksassa.

5.24 Josro (Joskatei) talo.
Jossro eli Vaaran Josraatei eli kahdestaan vaimonsa kanssa vuonna 1910 rakennetussa talossa.

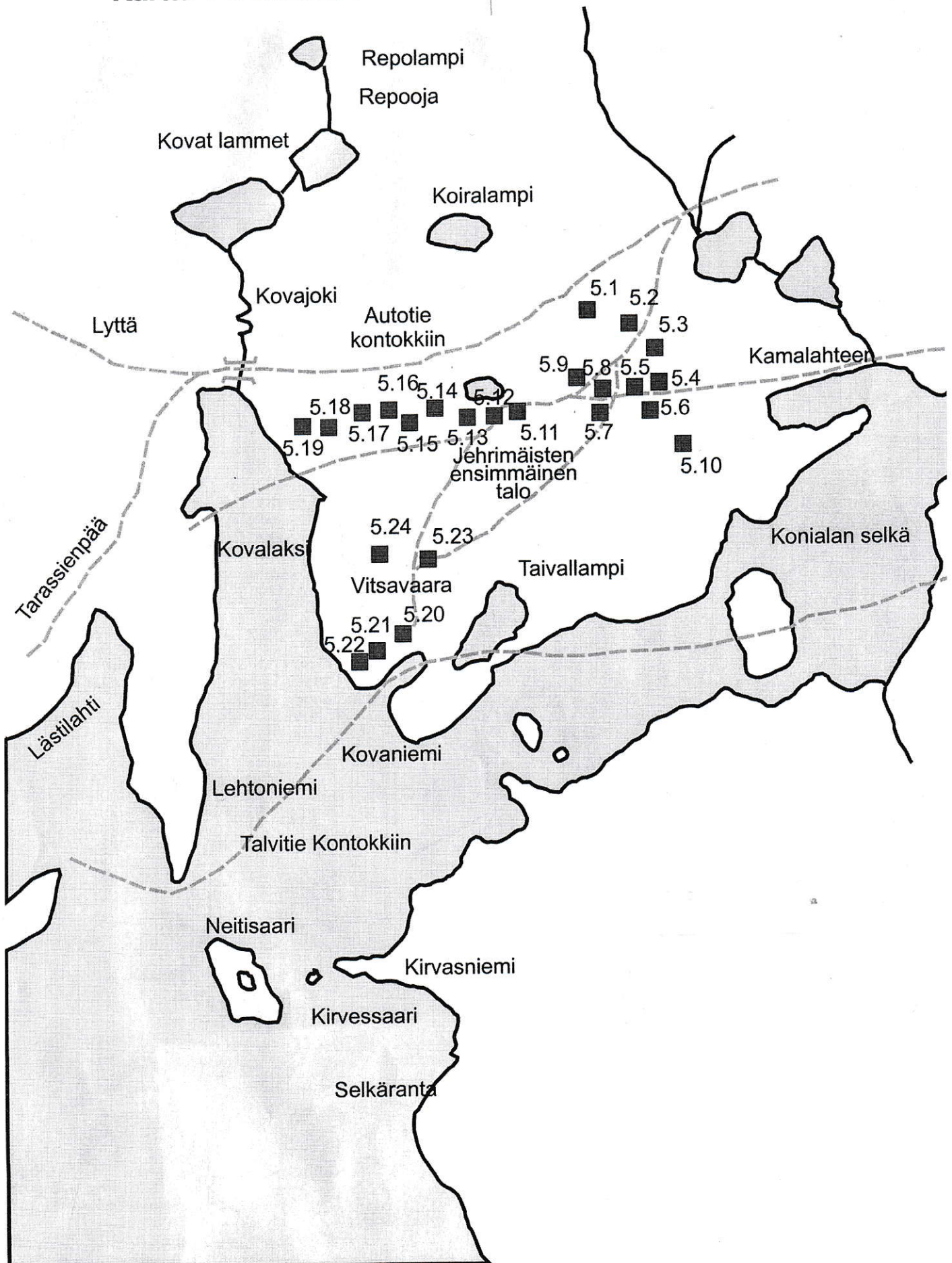

Palaga Maksimova, Jehrimänvaara 5.10. (SA-kuva).

Kirilä Melentjev, Jehrimänvaara 5.18. (SA-kuva).

Kartta 4 JEHRIMÄNVAARA

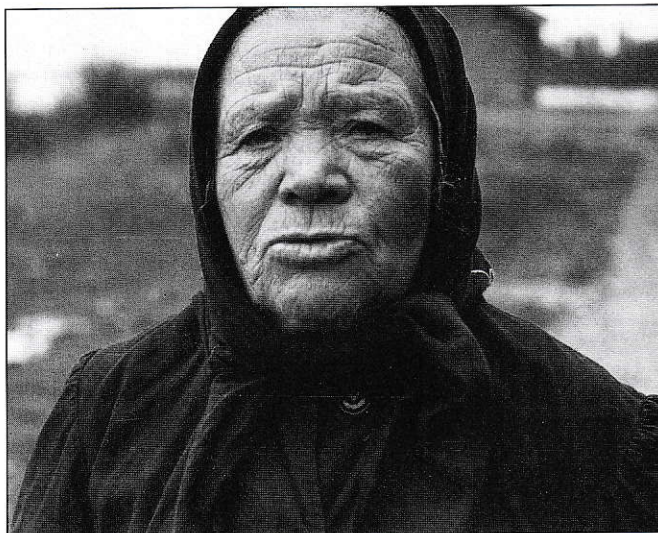

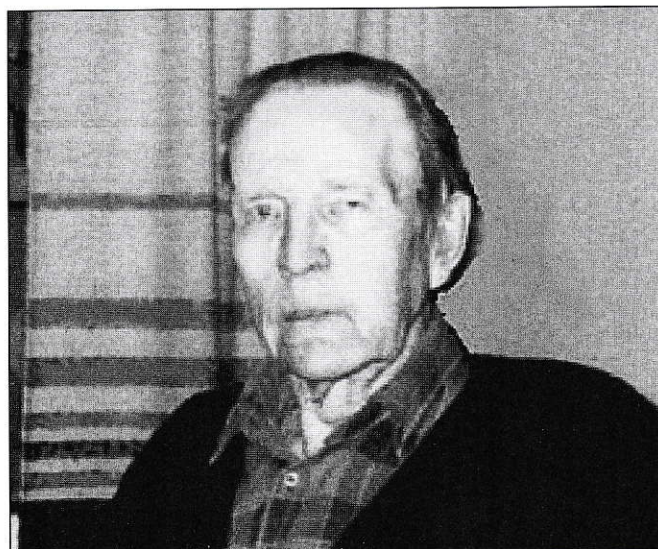
Juho Nykänen, ent. Nikutjeff, Timola 3.8. Toimi kauppiaana Inarissa. Puoliso Olga o.s. Huovinen Kuivajärveltä.

Matti Nykänen, ent. Nikutjeff, Timola 3.3 ja Sandra o.s. Feodorova, Jyrinoja 6.1 perheineen.

Hoto Nykänen, Nykyttilä 4.3. (SA-kuva).

Viktor Nykänen, Nykyttilä 4.7. Toimi kauppiaana mm. Kuusamossa, Pudasjärvellä ja Inarissa.

6. JYRINOJA

6.1 Kuikka.

Sirkei Feodoff (Huotarinen). Aviopuoliso Outi o.s. Melentjeff. Outin isä on Jehrimävaaralta Jehrimän Iivana. Lapset: Ontroppa, Mari, Anni, Lukki, Oksenia, Nasti, Maria. Ontroppa Huotarisen aviopuoliso on Natalie s. Huovinen Kuivajärveltä. Ontropan ja Natalien lapset: Ivan, Mikko, Vasselei, Lukki, Paula, Huoti, Tarja, Mari, Sirkei. Vasselei Ontropan poika Huotarinen otti myöhemmin nimekseen Vilho Jyrinoja.

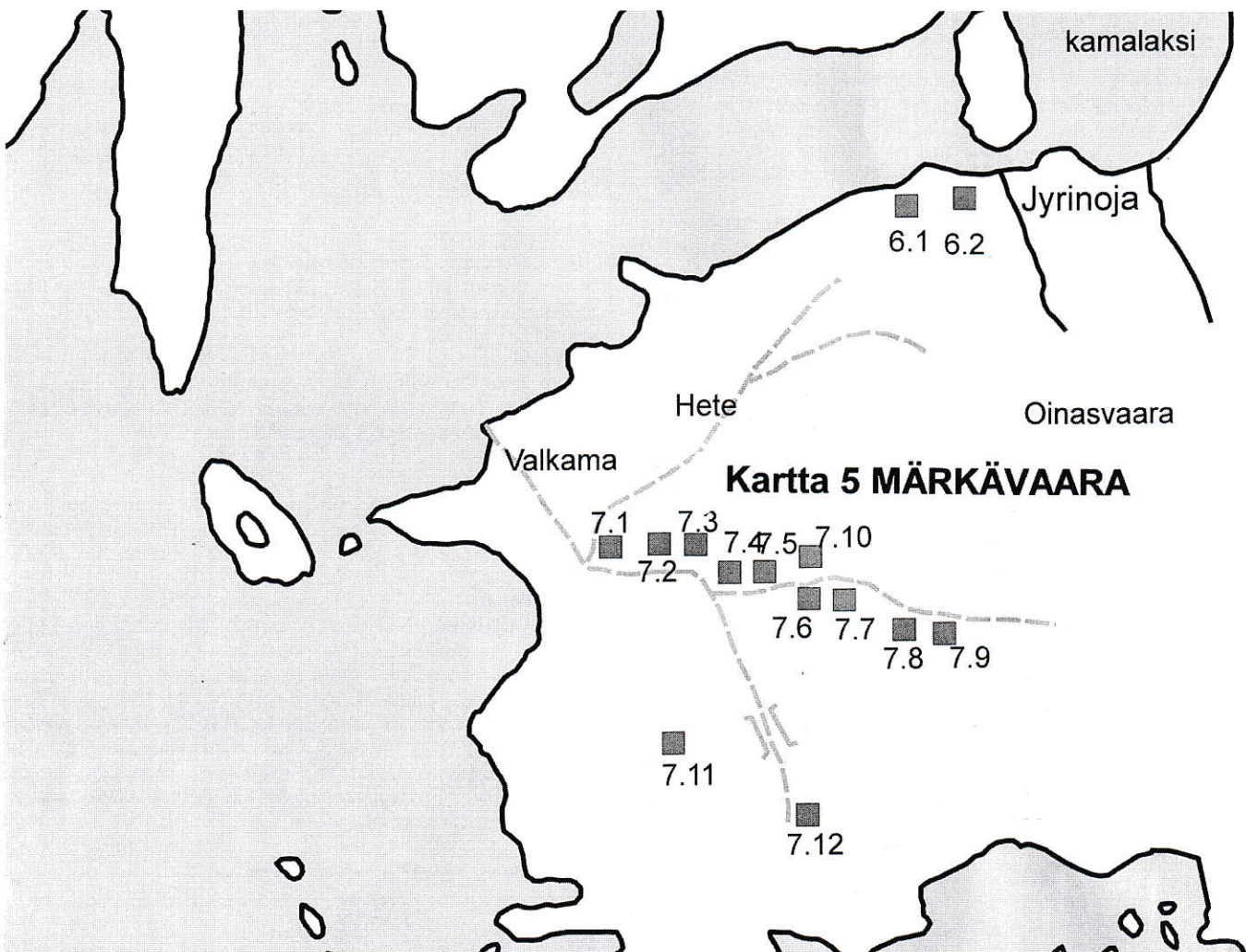
6.2 Päntön talo.

Päntöllä yksi tytär. Vasselei Melentjeff tullut taloon kotivävyksi. Lapset: Iivana, Huotari, Jaakko, Nikolai, Vasselei. Iivana kuollut Vuokkiniemen Vaskolla.

Nikolaista on käytetty nimeä Ritaniemen Nikolai. Päntön taloa on kutsuttu myöhemmin nimellä Ritaniemi.

Vasselei Ontropanpoika Huotarinen (Vilho Jyrinoja), Jyrinoja 6.1 (Pentti Hammarbergin piirros 1956).

7. MÄRKÄVAARA

7.1 Suuri Iivana.

Iivana Nykänen (Nikutjev). Huurein Iivan. Suuri Iivana. Aviopuoliso Okahvi o.s. Lesonen Kivijärvestä. Lapset: Anni, Nasto, Iro, Jouki, Senjam Miikkali, Huoti, Iivana.

7.2 Pieni Iivana.

Iivana Nykänen (Nikutjev). Huurein Iivana. Pieni Iivana. Aviopuoliso Iro Kostamuksesta. Lapset: Miikkula, Iivana, Huoti, Vasselei, Iro, Nasti.

7.3 Vekli.

Vekli Nykänen (Nikutjev). Aviopuoliso Okahvie. Lapset: Anna, Feodosia, Outi Hilippä. Anna aviopuoliso Risto Nykänen. Timola talo nro 3.4. Feodosian aviopuoliso Ville Pohjola Pistojärveltä.

7.3 Piminäisen Tarassie.

Piminä Bogdanoff. Aviopuoliso 1. Lapset: Manu, Iro, Miikkali. Aviopuoliso 2. Okku. Lapset: Jaakko, Anni, Iivana.

7.4 Aalto Akei.

Poavilan poika Tetriniemestä. entinen Bogdanoff. Aviopuoliso Oka Luvajärveltä. Lapset: Aino, Anni, Olga, Aleksii

7.5 Piminäisen Mihhei.

Mihhei Bogdanoff. Tarassie Bogdanoffin poika. Aviopuoliso Palaka. Ei lapsia.

7.6 Huotin talo.

Ilmeisesti Iivana Nykäsen (Nikutjev), Suuri Iivana, poika.

7.7 Juplan talo.

Jupla Bogdanoff. Aviopuoliso. Lapset: Mari, Iivan, Risto.

Ville Pohjola, ent. Timofejeff ja Hoto o.s. Nikutjeff, Märkävaara 7.3.

7.8 Prokon talo.

Prokko Bogdanoff. Aviopuoliso. Lapset: Anni. Prokko ja Jupla ovat veljeksiä.

7.10 Piminäisen Iivanan talo.

7.11. Iivanan lesken talo.

7.12 Nihvon Rotkan talo.

Asunut Petrof Rodion. (Likopää/Uhtua). Lapset: Tatjana, Nadja, Aleksei.

8. MUNANKILAHTI

Ensimmäinen Dobrinin Munankilahdella oli Jyrki Hyvönen eli Dobrinin, jolla oli viisi poikaa: Timo (s. 1810), Ivan/Jussi (s. 1812), Nifontei/Nihvo (s. 1818), Varlomei (s. 1820) ja Gormila (s. 1825)

8.1 Jehrimän Lesonen.
Matleena Ahtonen

8.2 Maksin leski.
Maksima Dobrininin, Nifontein (kts 8.12) keskimmäisen pojan talo. Laukkukauppias, kuoli aika nuorena. Leski Oksevia Savinainen, Miinoasta. Lapset Ivan (Suomessa Juhani Tarma), Oudotja/Feodosia (puoliso Riiko Remsujeff, Suomessa Riiko)

8.3 Multasen leski.
Kylän kättilö ja vainajien pesijä.

8.4 Mikko.
Mikko Dobrinin. Nifontein (kts.8.12) vanhimman pojan talo. Laukkukauppias. Aviopuoliso Outi Saveljona s. Arkemioff. Lapset: Okahvie (puoliso kiimasjärveläinen Dmitri Antropoff, Suomessa Anttinen), Tatjana (puoliso Karppa Peksujeff)

8.5 Varlomei.
Varlomei Dobrinin. Jyrki Dobrininin (kts 8.7) neljännen pojan talo. Maanviljelijä. Puolison nimeä ei tiedossa. Neljä lasta Jyrki, Feodosia, Olona, Iro.

8.6 Hovattalan talo.

8.7 Mikitän talo.
Nälystä kotoisin oleva Mikittä Dobrininin ja hänen puolisonsa

Marppa Dobrininin talo. Marppa oli Timo Dobrininin, Jyrki Dobrinin vanhimman pojan tytär. Lapset: Lari, Huotari, Matro, Outi, Sohroma, Pänttö.

8.8 Teppana.

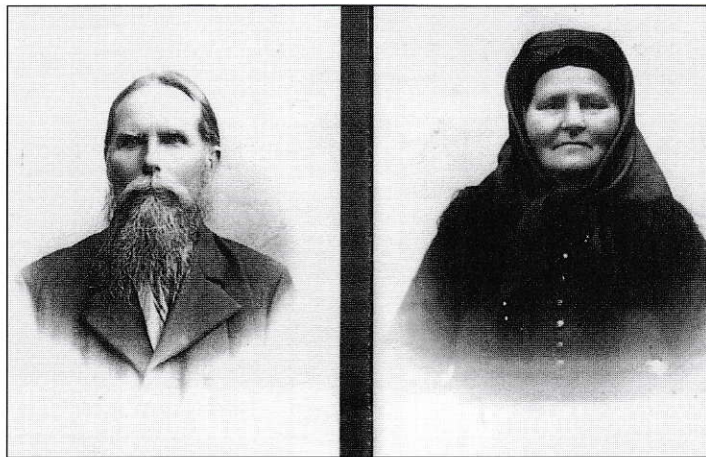
8.9 Mikon talo.
Mikko Poutanen

8.10 Kormilan talo.
Kormila Dobrinin. Jyrki Dobrinin (kts. 8.7) viides poika. Seppä. Puoliso. Lapset: Manju (puoliso kivijärveläinen Lesonen), Okse-
nie, Muarie (puoliso Poto Bogdanov Akonlahdelta), Teppana.

8.11 Ivan.
Ivan eli Jussi Dobrinin. Jyrki Dobrininin (kts. 8.7) toisen pojan talo. Puoliso. Lapset: Muarie (puoliso Rodion Dobrinin, kts. 8.13). Muutti vaimonsa kuoleman jälkeen Lusmaan.

8.12 Nihvo.
Nifontei Dobrininin, Jyrki Dobrininin (kts. 8.7) kolmannen pojan talo. Laukkukauppias. Puoliso Maria Melentjev, Jehrimävaarasta. Lapset: Mikko (kts. 8.4), Maksima (kts. 8.2), Rodion (kts. 8.13).

8.13 Rotka.
Rodion Dobrininin (k. 1922), Nifontein (kts. 8.12) pojan talo. Kauppias. 1. puoliso Maria Melentjev Jehrimävaarasta (enon, Iivana Melentjevin tytär). 2. puoliso: Maria Dobrinin (sedän, Ivan Dobrininin tytär). Lapset 1. avioliitosta: Vasilei (Suomessa Rotko), puoliso Lukeria Stepanov Nuokkijärveltä), Tatjana, puoliso Ivan Ipatoff, Ipatti (Kainuusta). Outi (puoliso Ananias Peksujev, Suomessa Purjesalo), Jyrki/Yrjö (Suomessa Tervamaa, puoliso Maria (puoliso). Paro ja hänen puolisonsa asuivat pitkään Rotkassa, josta muuttivat Uhtualle.

Rotkan talon isäntäväki Rodion Dobrinin ja hänen puolisonsa Maria o.s. Melentjeva, Munankilahti 8.13.

Kartta 7 MUNANKILAHTI

9. ÄSVÄRINNIEMI

9.1 Maksinlahti.

10. LUSMALAHTI

10.1 Srakin Makarie.

10.2 Issakan Makarie.

10.3 Ilja.

11. RISTINIEMI

11.1 Ossipa.

12. HÄRKÖNIEMI

12.1 Uljaskalan talo.

12.2 Nalju.
Outi Nalju. Tuohen punoja

13. MIINOA

13.1 Savinan talo.
Outakan talo. Vanha isäntä Samppa.

13.2 Sallisen talo.
Sallinen. Aviopuoliso Outi Melenjeff Timolasta.

13.3 Jehhimäisen Mikko.
Mikko Riikonen. Mikko Potapoff. Pasan Mikko eli Miikkula äitinsä Munankilahden Kormilan Masa-tyttären mukaan.

13.4 Mikko Riikonen.
Mikko Jaakkonen. Aviopuoliso Oksenia Tetriniemen Okku Artemjevin nato.

13.5 Bogatoff.

14. VORNANIEMI

14.1 Mikun talo.
Miku Feodoroff. Aviopuoliso Tetriniemeltä Jaakon Anni o.s. Bogdanoff. Lapset: Jyrki, Vasselei, Olona, Mari. - Mari meni Löytseen Miikkulalle.

14.2 Jyrin talo.
Jyrki Feodoroff (Huotari). Kuollut I maailmansodassa. Jyrki on palkittu Yrjön ristillä. Nimi löytyy Kremlin seinästä. Lapset: Laurain, Iivana, Onutsa Anni Bogdanoffin äiti) Huotari, Petteri.

14.3 Vaselin talo
Vaseli Feodoroff. Aviopuoliso Mari Luvajärveltä. Lapset: Kormila, Lukka, Tarja, Olona Houri.

15. TETRINIEMI

15.1 Larin Jyri.
Lari Artemejeff. Aviopuoliso Okku o.s. Bogdanoff. Lapset: Tamara, Mari, Iro, Okku, Sirkei, Nikolai, Viktor, Boris

15.2 Naumanen.
Ohvo Naumanen (Iso-Ohvo). Aviopuoliso Mari.

15.3 Uljas.
Uljas Bogdanoff

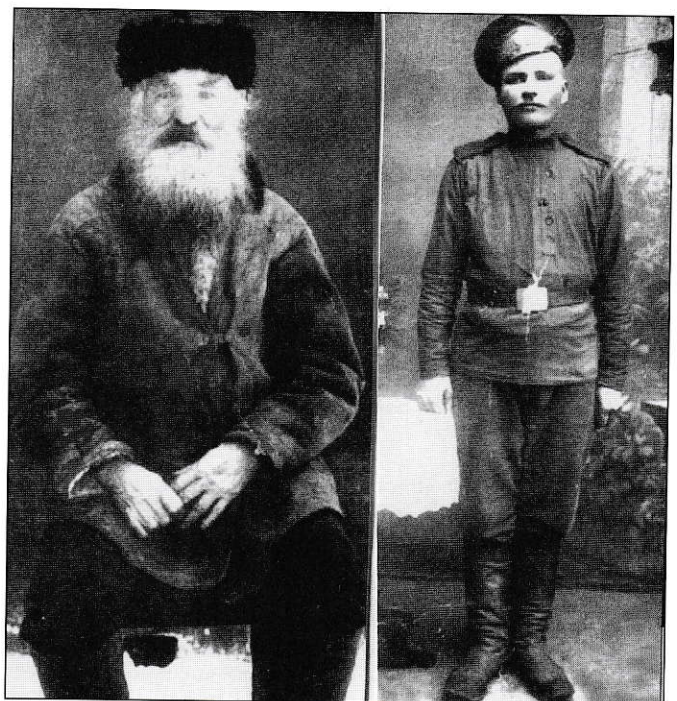
15.4 Mikko.
Mikko Bogdanoff: Lapset: Matti, Vaseli, Huotari, Iivana, Olka, Anni, Mari, Okku.

15.5 Huotarin talo.
Huotari Bogdanoff. Karhu Miihkali otti vaimonsa sukunimen. Pauli Miihkalin poika Karhunen. Aviopuoliso Olga. Lapset: Tatjana, Vaseli, Natalie, Nikolai, Paula, Miihkali. Huotari Miihkalin poika Santeri. Aviopuoliso Valentina. Lapset: Sirkei, Iivana, Santeri. Mari Miihkalin tytär. Aviopuoliso Aleksanteri Kaskov. Lapset: Tanja, Boris.

15.6 Huotari.
Huotari Melenjeff Lytästä.

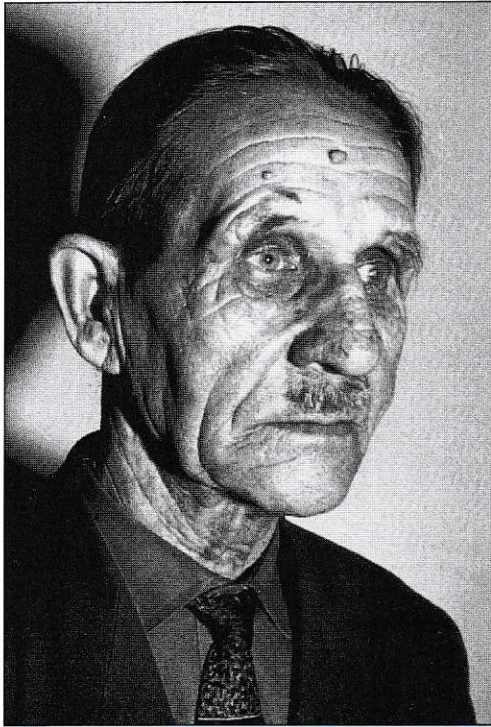

Uljas ja Maija Lusma (ent. Bogdanoff, Tetriniemi 15.3 ja oik. Risto ja Anna Nykänen (ent. Nikutjeff), Timola 3.4. - Uljas oli kauppiana Suomussalmen kirkolla, Risto Alavuokissa.

Starikka Lari Bogdanoff, oik. Teppo Bogdanoff sotapalveluksessa Vaasassa 1916, Tetriniemestä.

Kartta 8 SAPPOVAARA

Laukkukauppias Heikki Koite, ent. Bogdanoff, Sappovaara 16.6. (kuva: Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos).

16. SAPPOVAARA

16.1 Rokkala.

Petri Feodoroff (Huotarinen) Hukkasalmelta. Tytär: Okku.

16.2 Rokka-Hilippä.

Hilippä Petrinpoika Feodoroff (Huotarinen). Laulu-Hilippä. Aviopuoliso Lari Artemjeffin sisar. Lapset: tytär Hilipän Tatjana.

16.3 Rokka-Vasko.

Vasko Petrinpoika Feodoroff (Huotarinen). Vaskon pojanpoika Iivana Huotarinen. Vaskon pojantytär Katti Lesonen.

16.4 Rokka- Vasseli.

Vasseli Petrinpoika Feodoroff (Huotarinen).

16.5 Klöytsät.

Ake Bogdanoff, Miikkula, Huotari.

16.6 Karppa.

Heikki Bogdanoff. Otti myöhemmin nimekseen Heikki Koite. Aviopuoliso Olga Koite. Heikin äiti on Vornaniemen Feodoroff.

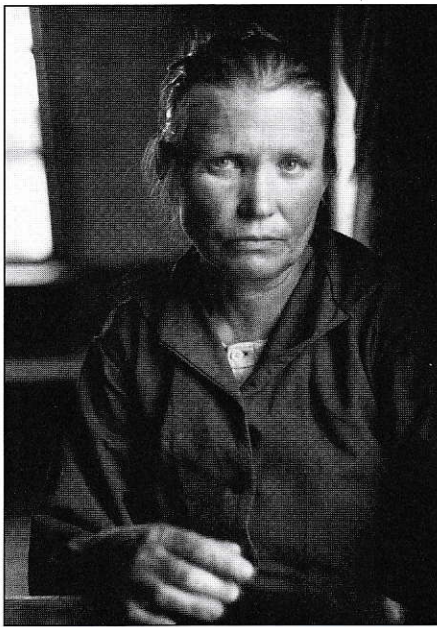
16.7 Lesonen.

Lesonen. Aviopuoliso Katti Vaskontytär Huotarinen.

Klaudia Miinina o.s. Bogdanova, Sappovaara. (kuva: Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos).

Kartta 6 NAURISLAHTI

Lukki Huotarinen o.s. Ahtonen, Naurislahti 17.2. (SA-kuva).

17. NAURISLAHTI

17.1 Myllärinvaara.

Simana Ahtonen. (Outi Karhusen vaari.) 1. avioliitto. Lapset: Pekka, Lukki. 2. aviopuoliso Maura Nykänen. Lapset: Iivana, Palaka, Jehhimä, Kirilä, Anni, Okahvie, Kirilä, Iro.

17.2 Hilatan Iivana.

Jussi Feodoroff. Aviopuoliso Lukki Simanantytär o s. Ahtonen. Lapset: Jussi, Nikolai, Anni.

17.3 Kormilan talo.

Feodoroff (Huotarinen). Aviopuoliso Mari Melentjeff. Posti-Palakan sisko.

17.4 Omussun Riiko.

Riiko Feodoroff. Aviopuoliso Matro. Lapset: Miikkula.

17.5 Hilatta.

Simana Feodoroff. Aviopuoliso Darja s. Timonen. Lapset: Anni, Jussi.

17.6 Iivanan leski.

Iivana Feodoroff. Lesen Mikko. Aviopuoliso Katti Melentjeff Ortjontytär Lytstä . Lapset: Vaseli, Huoti; Nikolai, Iivana, Olga.

17.7 Mölyn Jehhimä.

Iutan Huotari Feodoroff. Lutan Huotari. Aviopuoliso Juplan Outi. Lapset: Olli, jolla aviopuolisena Tanilan Anni. Varvana, jolla aviopuolisena Ahtonen Vartiuskylästä.

17.8 Poton talo.

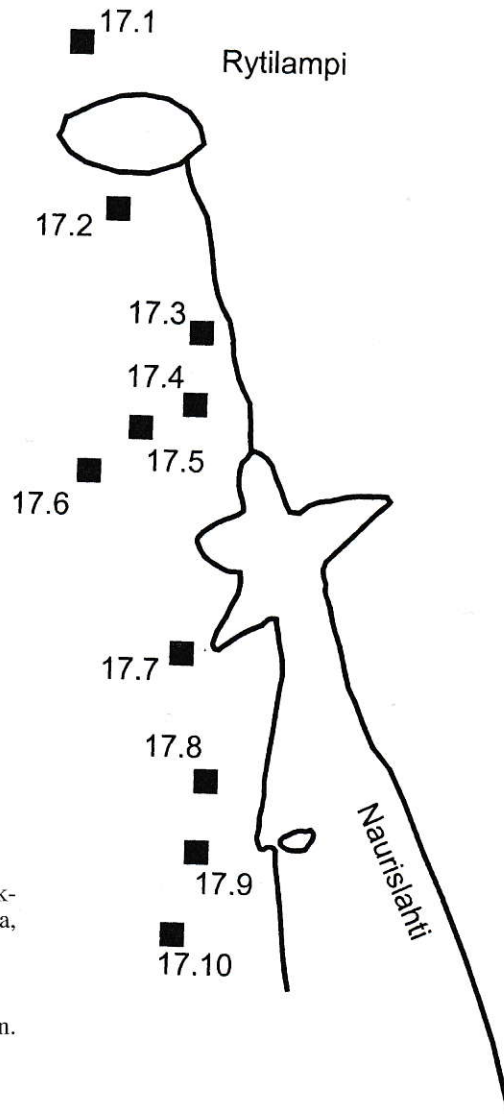
Tahvo Hämäläinen (David Bogdanoff).

17.9 Iutan Petri.

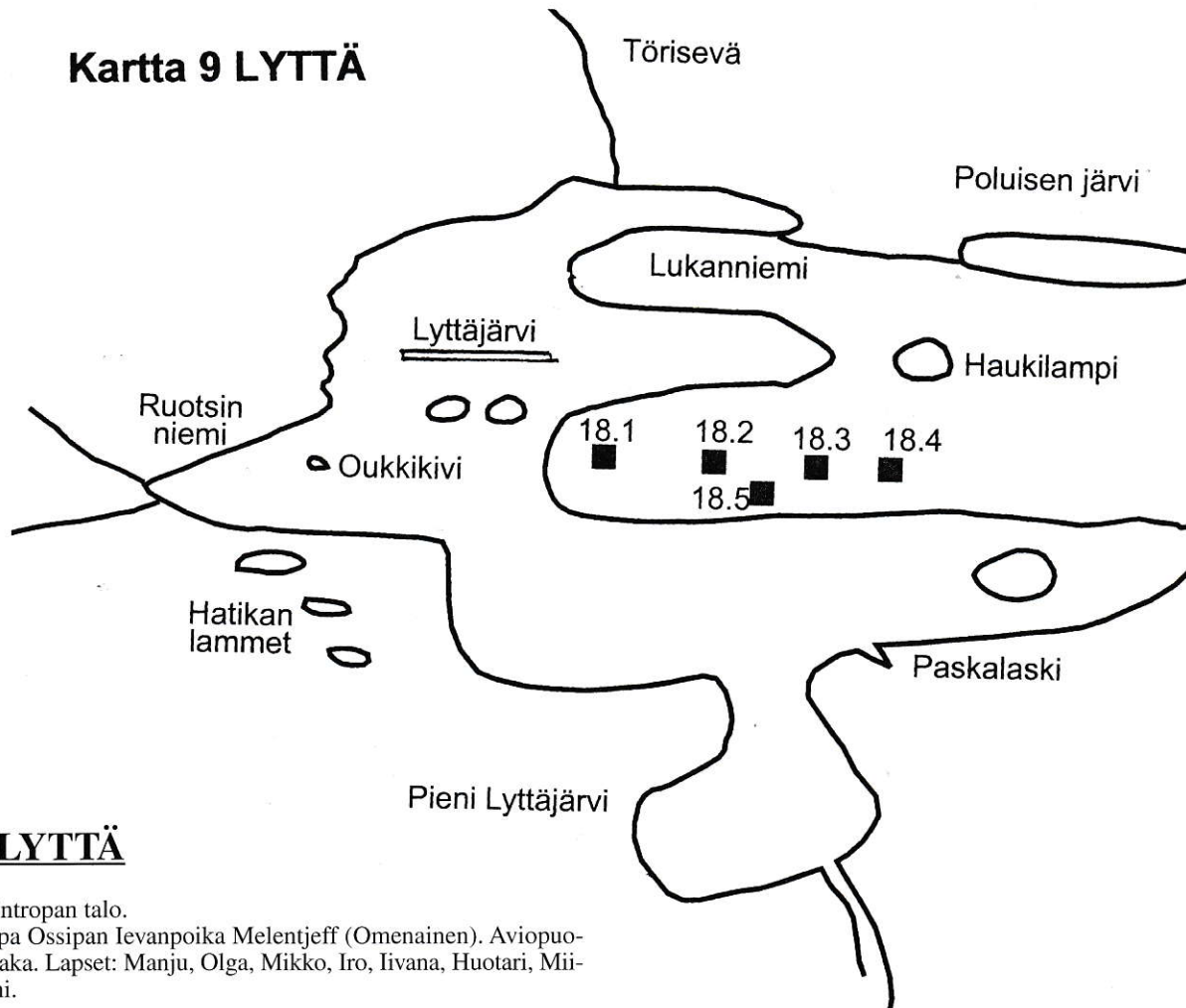
Aviopuoliso Kivijärveltä. Lapset: Hoto, Olga, Riiko.

17.10 Iutan talo.

Iutan Vasselei.

Naurislahden väkeä, mm. Marken Puavila (Bogdanoff), Pekka Ahtonen ja Senja Ahtonen, Iivana Feodoroff ja Lukki sylissään pikku Iivana.

Kartta 9 LYTTÄ**18. LYTTÄ****18.1 Ontropan talo.**

Ontroppa Ossipan Ievanpoika Melentjeff (Omenainen). Aviopuoliso Palaka. Lapset: Manju, Olga, Mikko, Iro, Iivana, Huotari, Miina, Anni.

18.2 Mikkisen Miihkali.

Lapset: Nasto, jolla aviopuoliso Nokeuksesta

18.3 Komaskan Vasseli.

Myöh. Lukan talo Vasselein vaimo Iro. Ei lapsia. Ottotyttö Matro. Aviopuoliso Lukka Jehrimävaarasta. Lapset: Joukenia, Niina, Iro, Vasselei, Anni.

18.4 Ievan Ortjo.

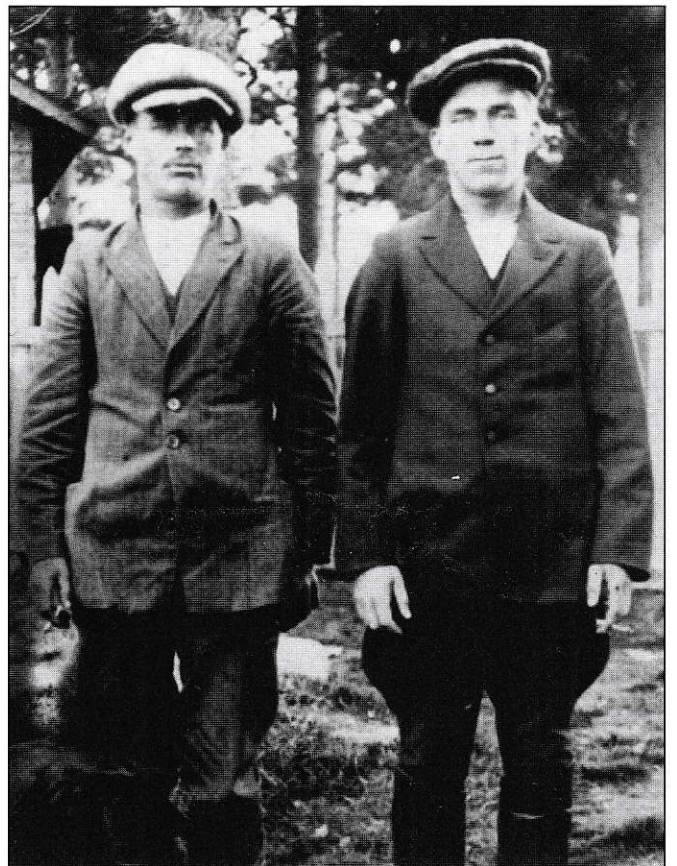
Ortjo Melenjeff (Omenainen). Aviopuoliso. Lapset: Tuorie (Darja), Katti, Matti, Maiju, Riiko, Vasselei, Anni, Outi, Iivana.

18.5 Omelien talo.

Muuttanut Tulliniemestä.

Vas. Jouki Kauppinen ja Maija Heikkinen, Timola 3.3. ja oik. Anni Ivanova, Lyttä 18.4.

Matti Omenainen, Lyttä 18.4, vas. puoleinen mies suomalainen.

Vienan priha kirjoittaa elävästi lapsuudestaan

• **Niilo Peksujeff: Nikolaista Niiloksi.** Lapsuusaika sodan varjossa Tollonjoella ja Vuokkiniemessä. 79 s. Arhippa Perttusen säätö 2001.

Vienan Karjala –kirjallisuutta lukevaa yleisöä ei turhan usein hemmotella uutuuksilla. Viime vuoden lopulla Arhippa Perttusen säätö julkaisi aiheesta kiinnostuneiden iloksi uunituoreen kirjan *Nikolaista Niiloksi*. Tollonjoen Livojärven syntynyt, nykyään Kajaanissa asuva **Niilo Peksujeff** välittää muistelmateoksessaan omia kokemuksiaan elämästä Karjalassa sodan aikana.

Suomalaisten sotajoukkojen saapuessa Vianaan suurin osa väestöstä matkasi evakkoon, lähinnä Arkangelin alueelle. Vain murto-osa vienalaisista jäi kotiseuduilleen – Vuokkiniemeen ja Tollonjoelle jäi tilastojen mukaan noin 210 henkeä. Peksujeffin perhekin oli jo aloittanut evakkomatkan, mutta kääntyi Virran Huotin pihamaalla tehdyn tollonjokelaisten yhteisen päätöksen mukaan kotiinsa. Peksujeffin kirja kertoo niistä dramaattisista vaiheista, joissa monet perhesiteet katkesivat rajanvedon myötä vuosikymmeniksi.

Nikolaista Niiloksi kertoo ruohonjuuritason näkökulmasta myös siitä, miten yhteiskunnalliset olot järjestettiin miehitystyössä Itä-Karjalassa. Varsinkin sodan jälkeisille sukupolville tämä on arvokasta tietoa. Elämä Vienassa muuttui suomalaisempaan suuntaan, kun Vuokkiniemessä aloitti suomalainen koulu, talous yksityistettiin ja kolhoosin lehmät jaettiin alueen ihmisille. Talouden yksityistäminen oli ilonaihe monille varmasti siksi, että muistissa oli vielä perinteisen karjalaisen talonpoikaiskulttuurin itsellinen tilanpito.

Kun Peksujeff muistelee perheensä arkea sodan keskellä, hänen muistelmistaan huokuu vienankarjalaisten luonnonläheisyys. Modernin yhteiskunnan kasvatille on hämmästyttävä kokemus lukea, miten luonnon keskeinen asema ilmeni juuri vienalaisessa elämässä. Luonnon ja ihmisen välisen suhteen kuvaus onkin kirjan ehdoton ansio.

Vienan Karjalalla on ollut keskeinen rooli erityisesti kalevalaisen kulttuurin viimeisenä tyyssijana. Peksujeffin muistelmateos on karjalaisen elämäntapojen kuvauksissaan tavoittanut osuvasti monia kalevalaisen kulttuurin piirteitä, joita perinteenkerääjät sodankin aikana tallensivat. Peksujeffin teosta voi siksi lukea ”arkisena” taustana tälle kulttuuriperinteelle. Tältä kannalta katsoen se voi auttaa varsinkin nuorempia lu-

kijoita ymmärtämään, millaisessa maaperässä Suomen kansalliseepos syntyi: korkeakulttuurisen kansanrunouden pohjalta löytyy sivistystasoltaan vaatimattoman kansan karusta elinpiiristä.

Nikolaista Niiloksi on ennen muuta omakohtainen muistelmateos, johon Peksujeff on pääsääntöisesti onnistunut tallentamaan silloisen lapsenihmettelynsä ympäristön tapahtumista. Samalla se kuitenkin

maalaa omalla kansanomaisella tavallaan kuvaa siitä henkisestä ympäristöstä, jonka keskellä Vienan kansa maanläheiset viisautensa ja korkeakulttuurisen käyttörunoutensa aikoinaan ammensi. Peksujeff on onnistunut luomaan kirjallaan aidon – karjalaisen – kuvan lapsuusmaisemistaan runonlajien maassa.

KAI PAAJASTE

Tollonjokelaisia Hukkalantermällä 1941

Nimeämistyössä olivat mukana Irja Viirto ja hänen serkkunsa Lilja (Kalevala) sekä Outi Remsu ja Oili Koivuniemi. He huomauttavat, että kun aikaa on kulunut yli 60 vuotta, tulos ei ole ehkä 100-prosenttinen. - Henkilöt vas. lukien: 1)Taimi Denisova, 2) Anni Denisova (sylissä pikku tyttö Lilja), 3) Lilja Denisova, 4) Anni Peksujeva, 5) Liisa Peksujeva, 6) Irja Remsu, 7)Teppo Remsu, 8) Nasto Rettijev, 9) Mari Kuikkanen, 10) Nikolai Kuikkanen, 11) Iro Peksujeva, 12) Lempi Remsu, 13) Santra Remsu, 14) Irja Denisova, 15) Lilja Remsu, 16) Vieno Denisova, 17) Niilo Peksujev, 18) Maija Peksujeva, 19) Jussi Peksujev, 20) Alekski Rettijev, 21) Alekski Rettijev, 22) Alekski Peksujev, 23) Nasto Peksujeva, 24) Olga Peksujeva, 25) Anni Rettijeva, 26) Irja Kuikkanen, 27) Ilmari Hartikka, 28) Elma Hartikka, 29) Simana Rettijev, 30) Nasto Remsu, 31) Anni Rettijeva, 32) Simana Remsu, 33) Viljo Rettijev, 34) Niina Rettijeva, 35) Mari Rettijeva, 36) Ivan Denisov, 37) Matro Rettijeva, 38) Jouki Remsu, 39) Maikki Lesoni, 40) Jouki Lesoni, 41) Laina Hartikka, 42) Lempi Remsu, 43) Uljana Kuikkanen, 44) Kerttu Kuikkanen, 45) Mari Hartikka, 46) Palaka Rettijeva, 47) Okahvie Rettijeva, Prokko Kuikkanen.

Karjalan Sivistysseura ry:n toimintakertomus v:lta 2001

Seuran tarkoituksena on edistää, ylläpitää ja tukea Karjalan heimon sivistystyötä sekä kansallisen itsetunnon ja heimoushengen kohottamista. Vuoden 2001 toiminta on perustunut tähän seuran säännöissä määriteltyyn tarkoitukseen ja noudattanut vuosikokouksessa 1.4.2001 hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa.

SEURAN KOKOUKSET

Seuran sääntömääräinen vuosikokous pidettiin Kemissä 1.4.2001 Kemien Pirtissä. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Pauli Timonen, sihteerinä Marja Torikka ja pöytäkirjantarkastajina Laina Lahti ja Anja Suvanto. Vuosikokoukseen osallistui 55 seuran jäsentä. - Ylimääräisiä kokouksia ei pidetty v. 2001.

JOHTOKUNTA JA TOIMIHENKILÖT

Vuosikokoukseen asti johtokunnan puheenjohtajana toimi Pentti Keynäs ja jäseninä toimivat Paavo Ahava, Ilmari Homanen, Ritva Kivi, Heikki Kyyrönen, Heikki Lahelma, Pekka Mauranen, Paavo Rahikainen, Seppo Suhonen ja Sakari Vuoristo. Heistä Paavo Ahava toimi varapuheenjohtajana ja Ilmari Homanen rahastonhoitajana. Erovuoroisia jäseniä olivat Heikki Kyyrönen, Heikki Lahelma ja Paavo Rahikainen. Varapuheenjohtaja Ahava erosi johtokunnasta kesken toimikauden.

Vuosikokouksesta alkaen puheenjohtajana toimi Ritva Kivi ja jäseninä toimivat Ilmari Homanen, Heikki Kyyrönen, Heikki Lahelma, Annikki Lipponen, Pekka Mauranen, Paavo Rahikainen, Seppo Suhonen, Heikki Tarma ja Sakari Vuoristo. Uusi johtokunta valitsi varapuheenjohtajaksi Heikki Lahelman. Ilmari Homanen jatkoi rahastonhoitajana. Johtokunnan sihteerinä toimi Marja Torikka ja asiantuntijajäseninä Pentti Keynäs, Hannu Raulo ja Irja Rämä.

Johtokunta kokoontui 9 kertaa vuonna 2001. Kokouspalkkioita ei maksettu.

Varsinaisina tilintarkastajina toimivat Erkki Mitro ja Veikko Karjalainen, varatilintarkastajina Ritva Vuolle ja Esko Oksiala.

Seuran toimiston hoitajana toimi Maija Homanen syyskuun loppuun asti, minkä jälkeen toimiston hoidossa ovat avustaneet mm. Ilmari Homanen, Annikki Lipponen, Matti Miettinen, Paavo Rahikainen ja Sakari Vuoristo sekä lukuisat talkoolaiset.

TOIMIKUNNAT

Vuoden aikana seuran piirissä toimi kaksi omaa toimikuntaa:

- Vuosikokoustoimikunta 2001 jäseninä Ilmari Homanen, Simo Kannelsuo, Paula Nikurautio, Kauko Poutiainen, Martti Takalo, Pauli Timonen ja Lea Turpeinen.

- Vuosikokoustoimikunta 2002 jäseninä Ilmari Homanen, Pekka Huttu-Hiltunen, Elsa Hyvönen, Tuula Kilpeläinen, Solmu Merentie, Sirpa Nieminen, Jukka Pirttijoki, Matti-Jussi Pollari ja Tauno Rautiainen.

Sivistysseuran edustajina Tie Vinaan III-seminaarin suunnittelutoimikuntaan osallistui Ilmari Homanen ja Pentti Keynäs.

JÄSENMAÄRÄ

Seuran jäsenmäärä vuoden alussa oli 1393 henkeä ja vuoden lopussa 1371 henkeä.

SAADUT AVUSTUKSET JA LAHJOITUKSET

Seura sai Säätiö Väinölältä 15 000 mk toiminnan tukemiseen ja 55 000 mk opiskelijastipendejä varten. Muita avustuk-

sia ja lahjoituksia saatiin 7 200 mk, jäseniltä saatiin tukimaksuja 7 607 mk.

MYÖNNETYT APURAHAT JA AVUSTUKSET

Seuran hoidossa olevista rahastoista jaettiin apurahoja, avustuksia ja huomionosoituksia yhteensä 291 960,95 mk.

Apurahoja myönnettiin juuriltaan karjalaisille opiskelijoille Suomessa ja Karjalan tasavallassa yhteensä 202 900 mk, tutkijoille ja karjalan kielen ja kulttuurin hyväksi työskennelleille henkilöille yhteensä 24 960 mk.

Avustuksia myönnettiin kyykkäkerholle, karjalan kielen opettajille, Petroskoin suomalais-ugrilaiselle koululle, Uhtua -Seuran kielipesätoiminnalle, Petroskoin yliopistolle ja Karjalan televisiolle perinteen talentamiseen, karjalan kielen kurssin järjestämiseen Kostonuksessa, Sukuseura Mattiselle sukututkimuskirjaan, Uhtua -seuralle, Onnako -lehdelle, Repola -seuralle Aunuksen Repola -kirjaan, Karjalan Rahvahan Liitolle folklore -oppikirjaan ja Vuokkiniemi -seuralle vanhustentaloprojektiin.

Karjalankielisten oppikirjojen painattamista, oppimateriaalin hankintaa ja karjalankielisiä lehtiä sekä erilaisia Karjalassa toteutettuja avustushankkeita on tuettu.

Karjalankielen opinnoissa menestyneille karjalaisille koululaisille järjestettiin palkintomatka Suomeen.

HEIMOJUHLA JA MUUT TAPAHTUMAT

Heimojuhla pidettiin vuosikokouksen yhteydessä Kemissä 1.4.2001. Tee- ja tarinailta järjestettiin 31.3.2001. Karjalan Rahvahan Liiton uusi puheenjohtaja Mihail Goskijev osallistui tilaisuuksiin. Heimojuhlan juonsi Martti Takalo. Pentti Keynäs piti avauspuheen, valtiovalnan tervehdyksen juhlaan toi opetusministeri Maija Rask ja Kemien kaupungin tervehdyksen toi valtuuston puheenjohtaja Raija Aheinen ja Karja-

lan Rahvahan Liiton tervehdyksen lausui Raija Remsujeva. Tervehdyksensä heimojuhlaan olivat lähettäneet Helsingin metropoliitta Leo ja Oulun metropoliitta Ambrosius. Juhlaesityksen piti Nina Lavonen aiheesta karjalainen joikuperinne. Juhlassa esiintyivät Kostonuksesta saapuneet Kontokkikoulun lapset ohjaajansa Andrei Kuleshan kanssa, Kemien työväenopiston mandoliiniryhmä Timo Kakon johdolla. Maria Kuusela esitti yksinlaulua.

Taiteilija Vitali Dobrininin maalaama muotokuva Pentti Keynässtä paljastettiin seuran toimistolla 15.11.2001.

Avoimet Ovet -tilaisuus 17.11.2001 seuran toimistolla. Tilaisuuteen osallistui n. 50 seuran jäsentä.

JULKAISU-TOIMINTA

Seuran äänenkannattaja Karjalan Heimo (87. vuosikerta) ilmestyi kertomusvuoden aikana entiseen tapaan kuutena kaksoisnumerona. Vuosikerran sivumäärä oli 220. Lehden painopaikka muuttui numerosta 5-6 alkaen Mikkeliin AO-painoon. Päätoimittajana on ollut edelleen yhteisk. maisteri Sakari Vuoristo (18. työvuosi).

Menneen vuoden 2001 aikana Karjalan Heimo julkaisi poikkeuksellisesti kaksi laajaa erikoisnumeroa. Ensimmäisen teemana oli Pistojärven kunta (1-2) ja toisen Oulangan kunta (9-10). Molemmat sisälsivät runsaasti uutta haastattelupohjaista aineistoa sekä kyläkuva-uksia ja -karttoja. Pistojärven erikoisnumerossa julkaistiin Vienan Karjalan Väliaikaisen toimikunnan keväällä 1920 toimeenpaneman väestönlaskennan tulokset em. kunnan osalta. Tuo ainutlaatuinen aineisto on Pohjois-Vienan-seuran hallussa. Yksityishenkilöiltä sekä eri kuva-arkistoista, mm. Venäjän etnografisesta museosta Pietarista hankitusta valokuvamateriaalista oli pääosa nyt ensi kertaa julkisuudessa.

Molemmat erikoisnumerot herättivät laajaa kiinnostusta myös lehden perinteisen lukijakunnan ulkopuolella.

Irja Rämän toimittama laa-

ja sukutietosarja ”Uhtuan kirkonkirjat kertovat” jatkui neljässä numerossa. Esittelyssä olivat Alajärven perheet. Sarja jatkuu myös tänä vuonna.

Kiitettävien monet lehden lukijoista, myös Karjalan tasavallan puolelta, ovat oivaltaaneet, että heimolehti on kaikkien yhteinen asia. Karjalan Heimo avustivat vuoden 2001 aikana kirjoituksin ja kuvin seuraavat henkilöt ilman rahallista korvausta:

Paavo Ahava, Maria Bogdanoff, Nikolai Feklistov (Petroskoi-Aunus), Olga Fishman (Pietari), Paavo Harakka, Niilo Haukilahti, Maarit Heikkinen, Ilmari Homanen, Veikko Huotarinen, Zinaida Jefremova (Vieljärvi), Esko Jukola, Asmo Kallio, Olli Karinoja, Pentti Keynäs, Ritva Kivi, Jussi Kivinen, Pentti Koski, Kalevi Kotaniemi, Heikki Kyyrönen, Laina Lahti, Niina Lavonen, Kristian Liewendahl, Pekka Mauranen, Jussi Muistama, (Norrköping-Kiimasvaara), Sirkka Nykänen, Pekka Oilinki, Kai Paajaste, Jouko O. Pajulampi (Hälleforsnäs), Annika Pasanen, Kosti Pamilo, Erkki Pellikka, Sirkka Pusin, Matti Rantahalme, Wesa Rinne, Soili Rieppula-Väliäho, Pekka Ritoniemi, Ville Rohkimainen, Irja Rämä, Sandra Stephanova (Petroskoi-Sompajärvi), Jouko Suurhasko (Petroskoi), Anja Suvanto, Heikki Tarma, Oskari Toivokainen, Rudolf Toivonen (Petroskoi-Vuokkiniemi), Maila Uusi-Illikainen, Irja Viirto, David Worsley (Lontoo), Pekka Zaikov (Petroskoi-Knäsöi), Anni Zavinskaja (Vieljärvi) sekä lukuisa joukko edellä mainittujen tiedonantajia ja haastattelujen henkilöitä Suomesta ja Karjalan tasavallasta. Kaikille parhaat passipot!

Seuraavat laitokset ja yhteisöt ovat avustaneet lehden aineiston, erityisesti kuvien hankinnassa: Museovirasto/kansatieteellinen kuva-arkisto, Ilma-voimien kuva-arkisto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Venäjän etnografinen museo, Uhtua-Seura ry, Puolustusvoimien kehittämiskeskus (kuva-arkisto), Pohjois-Viena -seura, ja Sota-arkisto.

Karjalan Vartijan -näköispainoksen julkaisemista valmisteltiin. Lehden numerot 2 ja 9 ovat puuttuneet ja Petroskoin yliopistosta löytyi vain lehden nro 9 ja nrosta 2 yksi lehti. Taivoitteena on näköispainoksen julkaiseminen ennen Tie Vienaan -symposiumia syksyllä 2002.

SEURAN MUU TOIMINTA

Sääntöuudistusta valmisteltiin esiteltäväksi seuraavaan vuosikokoukseen.

Seuran arkistojen ja kirjaston luettelointia jatkettiin.

Johtokunta päätti perustaa Seppo Suhosen esityksestä uuden Karjalan Sivistysseuran tunnustuspalkinnon. Palkinto voidaan myöntää Suomen tai muun maan kansalaiselle, joka on erityisen ansiokkaasti toiminut karjalan kielen tai karjalaisen kulttuurin tutkimiseksi tai kehittämiseksi tai tunnetuksi tekemiseksi Suomessa tai ulkomailla. Palkinnon myöntämi-

sestä päättää Karjalan Sivistysseuran johtokunta.

Jäsenhankintaa pyrittiin tehostamaan.

Karjalaisten lasten kirjoituskilpailussa parhaiten menestyneistä koululaisista seitsemän tuli Suomeen viikon palkintomatkalle kesällä 2001. Lapset majoituivat perheisiin Vaasaan, Kemiin ja Helsinkiin.

Vuoden tärkein kyykkäpahtuma oli 50 -vuotisjuhlakilpailuna Käpylän urheilupuistossa pidetty Boris Karpelan kisa, johon osallistui 91 kyykän pelaajaa. Juhlakilpailun yhteydessä luovutettiin Kosti Pamilolle kyykkäliiton kunniamitali kyykän hyväksi yhdessä Bo-

ris Karpelan kanssa tehdystä työstä. Kyykkäkerho kustansi sääntöjen kääntämisen englannin ja saksan kielelle. Kyykkäkilpailuja järjestettiin ympäri Suomea. Liikelaitosten henkilöstöille järjestettiin lukuisia näytöspelejä, joiden suuri tuotto (12 000 markkaa) käytettiin kyykkätoimintaan.

Seuran Internet -sivustoa suunniteltiin.

ALAOASTOT

Seuran piirissä toimi neljä alaosastoa, jotka olivat Akonlahden ystävät, Pohjois-Viena -seura, Vuokkiniemi -seura ja Kemin alaosasto.

Virttä uutta tuulet tuovat

Uukuniemeltä lähtöisin olevat naiset asialla

Uukuniemeläisjuurisit **Eila Pöllänen** ja **Sirkka Nurmi** ovat tekemässä Kalevalan juhlavuoden kunniaksi merkittävää projektia. Ensin neljän viikon näytely Ruotsissa Eilan kotikunnassa Vallentunassa ja 14. p:nä huktikuuta oli Lapuan vuoro. Eila Pöllänen esitelmöi siellä yhteis-pohjoismaisista myyteistä Kalevala-juhlassa Alajoki-salissa vanhassa Paukussa. Eila säveltää, soittaa ja laulaa sekä vastaa kokonaisuudesta, Sirkka tekee tekstit kalevalamittaan käyttäen apunaan Uukuniemen murretta. Projektia jatketaan koko vuoden ajan rahoituksen järjestämisen mukaan.

Eilan juuret ovat nykyään Karstulassa, Sirkkan Kauhavalalla ja Lapualla. Lapuan Karjala-seura julkaisee valtakunnallisten Jaakkima-juhlien aikaan Sirkkan uuden perinnekirjan Häätäpoja Pohjanmaalta ja Karjalasta.

Kalevalajuhlien avajaiset 28.2. Vallentuna-salissa saivat suuren yleisön suosion. Valloittava Väsbyn suomalainen kuoro helskytteli ilon ja surun säveleitä. ”Karjalaine rahvas soitau da laulau” valtasi niin ruotsia kuin suomeakin puhuvan yleisön mukaan näytelmänomaiseen esitykseen. Ilon kyynelet pursuivat monien juhla-vieraiden silmäkulmasta. Kuoro oli pukeutunut värikään kansanomaisesti tunnelmaa kohottaviin asuihin ja kotaisuutta lisäämässä olivat pisteinä i:n päällä monenmoiset naisten käsityöt.

Kulttuurilautakunnan poliittinen johtaja **Lars Bertil Olsson** avasi juhlan ja oli haltioissaan siitä, että Vallentunassa kalevalamittainen uusi runo elää. Hän oli myös varsin tyytyväinen näytelyyn kokonaisuutena. Siellä on monia kiintoisia yksityiskohtia aina vuosituhansia vanhoista käsitöistä ja työkaluista koko kulttuurin kirjoon saakka. Erityisen huomion kohteena ovat naisten esittämät laulut ja loitsut sekä itkuvirret.

Tapani Suomen juhlapuhe polveili Koraania, Iliasta ja Kalevalaa seuraten eri puolille maailmaa. Lieneekö kuitenkin totta väite, että kalevalamittaiset runot olisivatkin alun perin lännestä – tämä on ikuisen kiistan aihe. Lönnrot on tehnyt uskomattoman työn kootessaan ja luodessaan Kalevalan. Vallentuna-salin näytely tuo varmasti jokaiselle joitakin uusia elämyksiä.

Sara Ahlbomin tulkinta koivuudesta kanteleesta oli koskettava ja varsin miellyttävä taide-elämys. **Erkki Vedenoja** Väinämöisenä valloitti kaikkien sydämet. Samoin Eila Pöllänen Elin-tytär sai tunteet hehkumaan tanssillaan, laulullaan ja soitollaan. Modernia tanssia esitti sulavasti ja taidokkaasti Eilan tytär **Suvi-Paoliina**. Tervetulorunon terveisineen Suomesta välitti kalevalamittalla **Sirkka Nurmi**. Salmin naiset **Lahja Johansson** ja **Raisa Junnila** antoivat tilaisuudelle aidon salmilaisen leiman.

Näyttelyvieraat saivat nauttia myös Kalevala-koronäytelystä, jossa oli esillä mm. lasten uusi koirakoruu sekä uusi Elias Lönnrot-koru. Tuulahduksen Kalevala-talohankkeesta toi tullessaan Nina Sailon patsas runonlaulaja Elmi Tsokkisesta.

Antoisan karjalaisen kahvipöydän ääressä sukeutui monta kiintoisaa juttuhetkeä romanttisista menneistä ajoista ja kalevalaisen kansan juurista, jotka ovat varsin lähellä vieläkin meidän omia juuriamme, vaikka runojen synnystä on kulunut noin 2000 vuotta.

Kokonaisuus oli ehjä, koskettava ja taiteellinen. Ihmeen hyvin vanha ja uusi kalevalainen runo kohtasivat taiteilija Eila Pöllänen musiikissa ja ohjauksessa. Runo elää Karjalassa – niin eli myös Vallentunassa Kalevalan päivän iltana anno 2002!

SIRKKA NURMI

Varainkeruu Ruotsissa Kiestingin orpolapsille

Ruotsissa on meneillään varainkeräys, jolla tuetaan Kiestingin orpokodin vähäosaisia asukkeja. Hankkeen takana on Lions-club Barenberg ja tili on seuraava: postigiro 11675-6 Barnhemmet Kiestinki, Karelia. – Glöm inte hjälpa!

Säämäjärvi on pinta-alaltaan noin 280 neliökilometriä. Järvelle on erikoista, että se on melkein saareton ja verrattain matala (keskisyvyys on 6.7 metriä). Sen rantamilla oli aikoinaan useita kymmeniä kyliä, joista osa on vieläkin jäljellä. – Kuva Jessolan rannasta.

Kuvia Aunuksen Karjalasta

Osa 1 Säämäjärven rantamilta

Boris Karppela, seuramme pitkäaikainen puheenjohtaja oli syntyisin Aunuksen Karjalasta Suopohjan kylästä. Talvisodan hän palveli Laatokan koillispuolella 3. Div. esikunnassa tulkkina ja tiedustelu-upseerina, jatkosodan aikana Päämajan erityistehtävissä Itä-Karjalassa ja Karjalan kannaksella. Luutnantiksi Boris yleni talvisodan aikana 1940 ja kapteeniksi 1943.

Sotavuosina Boris kiersi ahkerasti pitkin Aunuksen kyliä – kävi kotikylässäänkin – ja otti satoja valokuvia. Hän ei kuvannut taivomaisia sota-aiheita, kuten sotilaita kortinpeluussa tai riu'ulla, vaan tallensi filmille vanhoja karjalaisia hirsitaloja, tsasounoita ja kylänäkymiä. Hänen vuosina 1941-44 ottamiensa valokuviansa arvo kasvaa vuosi vuodelta.

▶
Vanhamallinen karjalaistalo Kiproilassa (Kibrovo). Kylän halki vievä maantie johtaa Veskelykseen ja edelleen pohjoiseen Tsalktiin. Lännessä oli Hysylän mutka, jonne matka näiltä paikoin oli vain toistakymmentä kilometriä.

Ensimmäinen pakasyö on vetänyt järven ohueen riitteeseen. Tšuunien kylän komeat karjalaiset talot, nuottavajat ja kylt peilautuvat häilyvinä kuvajaisina jään pintaan.

Pieni tsasouna suuren kuusen katveessa Ahpoilassa järven kaakkoisrannalla. Kylän talot ovat ryhmittyneet järveen laskevalle termälle.

Säämäjärven kylä – verrattain suuri kooltaan – sijaitsee järven kaakkoiskulmalla.

TAPAHTUI OMASSA PIIRISSÄ

Karjalan Rahvahan Liiton vuosikokous veti täyden salin väkeä.

Karjalan Rahvahan Liiton vuosikokous Petroskoissa

Pekka Zaikov jälleen puheenjohtajaksi

Karjalan Sivistysseuran puheenjohtaja **Ritva Kivi** kävi ensimmäisellä vierailumatkallaan Petroskoissa viikonvaihteessa 23.–24. maaliskuuta. Matkakumppanina hänellä oli seuran kokoussihteeri **Marja Torikka**. Matkan tarkoituksena oli viedä pienet stipendit valtion yliopistossa karjalan kieltä ja pedagogisessa yliopistossa opettajiksi opiskeleville karjalaisille nuorille sekä osallistua Karjalan Rahvahan Liiton vuosikokoukseen.

Lauantaina 23.3. oli professori **Pekka Zaikov** koonnut opiskelijat vastaanottamaan ensimmäiset euroina jaettavat avustukset. Opiskelijat kävivät hiljaisina ja vähän ujoina noutamassa pienet eurosetelinsä. Opettaja sai patistaa nuoria kiitoksen esittämiseen, vaikka ei Ritva kovin pelottavalta näyttänytkaan!

Tilaisuuden jälkeen keskus-

teltiin Oma Mua ja Vienan Karjala -lehtien toimittajien ja Suomalais-ugrilaisen koulun edustajien kanssa ja annettiin avustusta lehtien levikin lisäämiseen sekä koululle karjalan kielen opetuksen tehostamista varten. Karjalan tasavallan opetusministeriöstä tarkastaja **Tatjana Rudova** kertoi, mitä kansallisilla kielillä olevia oppikirjoja Karjalassa toivotaan saatavan julkaistuksi tänä vuonna.

Sunnuntaina oli runsaasti rahvasta kokoontunut Suomalais-ugrilaiselle koululle, sen todella huolellisesti ja tyylikkästi remontoituu juhlasaliin. Kokous järjestäytyi asianmukaisesti, puheenjohtaja **Mihail Gorskijev** kertoi liiton kuluneen vuoden toiminnasta ja rahastonhoitaja selosti tarkkaan, mihin rahat oli käytetty. Ritva Kivi esitti Sivistysseuran tervehdyksen, ja sen jälkeen alkoi vilkas keskustelu karjalaisia

koskevista ajankohtaisista asioista. Puheenvuorot pyydettiin kokouksen puheenjohtajalle lähetetyillä kirjelappusilla. Kokouksen kielenä oli pääosin karjala eri murteineen.

Uusi hallitus valittiin äänestämällä käsien nostolla. Kun 9-jäseninen hallitus oli valittu, KRL:n Oma Pajo -kuoro esitti kaunista karjalaista laulua ja soittoa. Vastavalittu hallitus, johon tuli kuusi naista ja kolme miestä, jäi vielä valitsemaan keskuudestaan uutta puheenjohtajaa.

Reippaan sananvaihdon jälkeen saavutettiin ratkaisu: **Pekka Zaikov** lupautui puheenjohtajaksi yhdeksi vuodeksi, jotta voisi opettaa nuoren **Olga Karlovan** tehtävään useammaksi tulevaisuudeksi.

RITVA KIVI JA
MARJA TORIKKA

Lönnrotin väitöskirja vepsän kielestä julki näköispainoksena

Kuhmossa toimivan Kalevalan informaatiokeskuksen Juminkeon toimintateemana on tänä vuonna vepsäläinen kulttuuri. Kun samalla vietetään Elias Lönnrotin syntymän 200-vuotisjuhlaa, Juminkeko on päättänyt yhdistää teemavuodet julkaisemalla näköispainoksena Lönnrotin vepsän kielestä laatiman väitöskirjan **Om det nord-tshudiska språket**. Teos ilmestyi Kalevalan päivänä.

Tultuaan nimitetyksi Helsingin yliopiston suomen kielen professorin virkaan Lönnrotin piti tehdä väitöskirja tuolta alalta, vaikka hän oli jo pari vuosikymmentä aikaisemmin väitellyt lääketieteen alalla. Tutkimuksensa aiheeksi hän valitsi vepsän kielen, joka oli ollut vuosisatoja piilossa tiedemiehiltä ja tutkijoilta aina 1820-luvulle saakka, jolloin A. J.Sjögren ”löysi” sen uudestaan.

Lönnrotin väitöskirja on periaatteessa ruotsinkielinen, mutta sen pääsisältö on vepsänkielisiä satuja ja sananparsia, joiden vieressä on Lönnrotin suomennokeet. Teos on hauskaa luettavaa paitsi vepsäläistä kulttuuria ja ajattelutapa valaisevana lukemistona myös kielipiillisten esimerkkiensä vuoksi. Vepsän kielellään pidetään suomalais-ugrilaisista kielistä vanhakantaisimpana.

Elias Lönnrot ennusti itse Vepsän mailla vierailtuaan, että kieli häviää hiljalleen. Onneksi hän oli väärässä: vepsän kieli ja kulttuuri ovat edelleen elossa. Sen osoittamiseksi Juminkeko järjestää syksyllä Aleksis Kiven ja suomalaisen kirjallisuuden päivänä vepsäläisten kirjailijoiden maailmankongressin. Samassa yhteydessä julkistetaan myös ensimmäinen vepsänkielinen romaani.

Huoti Koski tuonilmaisiiin

Huoti Koski 1921-2002.

Karjalan Sivistysseuran johtokunnan pitkäaikainen jäsen, fil. maisteri **Huoti Koski** kuoli Helsingissä 28.1.-02. Hänen sukujuurensa olivat Pohjois-Vienassa Kiestingin Kämpälän kylässä. Siellä Huoti syntyi 29.6.1921 ja oli vasta puolivuotias, kun perheellä oli edessä pakomatka Kuusamoon. Perheen asuinpaikkoina siellä olivat Korttesalmi ja Kärpänkylä.

Huoti kävi kansakoulun Maikkulan pakolaiskoulussa, suoritti sitten keskikoulun oppimäärän lissä keväällä 1938 ja hakeutui Rauman seminaariin. Sodan katkaisivat opinnot kahteenkin kertaan, mutta rauhan palattua opiskelu jatkui.

Huoti valmistui kansakoulunopettajaksi 1945 ja haki Ylitornion kirkonkylän koulun opettajaksi. Seuraavana vuonna hän suoritti ylioppilastutkinnon Tornion yhteislyseossa, oli puuhaamassa yhteiskoulua Ylitornioon, ja toimi hankkeen toteuttajana koulussa kaksi vuotta opettajana, ensimmäisen vuoden johtajana.

Ylitorniosta Huoti siirtyi perheineen Helsinkiin, missä opettajan viranhoidon ohella suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistos-

sa pääaineenaan itämerensuomalaiset kielet. Maisterin arvon hän sai 1953.

Kun Huotilla oli jo kokemusta oppikoulun perustamisesta, hän joutui mukaan tähän puuhaan pääkaupungissakin. Mannerheimintien yhteiskoulussa hän sitten varsinaisen elämäntyönsä suorittikin.

Karjalan Sivistysseuran johtokuntaan Huoti valittiin vuosikokouksessa Helsingissä 1953, seuran sihteeriksi ja Karjalan Heimo -lehden päätoimittajaksi Vasili Keynään jälkeen kesäkuun alusta 1954. Laaja-alainen sihteerin toimi jaettiin 1956 osiin ja siitä erotettiin rahastonhoitajan ja lehden toimittajan tehtävät. Huoti jatkoi seuran sihteerinä, heimolehden toimittajaksi tuli Kosti Pamilo ja rahastonhoitajaksi Pekka Mattinen.

Johtokunnan jäsenenä toimiessaan Huoti oli aktiivinen ja aloiterikas. Hänen laajaa tietämystään tarvittiin monia kysymyksiä ratkaistaessa. Hänet palkittiin seuran ansiomerkillä (nro 44) 1976 sekä seuran pöytästandaarilla 1994, jolloin hän terveyteensä ja ikäänsä vedoten luopui johtokunnan jäsenyydestä. - SV

Muutamia ajatuksia elämäni taipaleelta

Täyttäänsään runsas kymmenen vuotta sitten 70 vuotta Huoti Koski saneli kasetille (aivohalvaus oli vienyt kirjoituskyvyn) Karjalan Heimoa varten

artikkelin, jossa hän muisteli pakolaiselämää, koulunkäyntiä Maikkulassa, ammatinvalintaansa, sota-aikaa ja opiskelua Helsingin yliopistossa. - Jul-

kaisemme Huotin muistelukset uudelleen hieman tiivistettynä.

□ □ □

Omaelämäkerran laatiminen on jossakin määrin vaikeaa ja epämiellyttävääkin. Tulee helposti brodeerauksia, niin kuin ruotsalaiset sanovat. Kun tämän lehden päätoimittaja kuitenkin sellaista minulta pyysi, rokenin tarttua asiaan.

Perheeseemme kuului isoäiti eli ämmö, ukko eli isoisa ja heidän kolme poikaansa, joista vanhin Janne oli naimisissa ja tässä perheessä meitä oli jo kaksi lasta. Tullessamme Suomeen helmikuussa 1922 olin ehtinyt olla Kämpälissä runsaan puoli vuotta ja varhaislapsuuteni vuodet Kuusamon Korttesalmella olivat varmasti samantapaisia kuin ne olisivat olleet Karjalassakin.

Ämmö, joka kuului ns. starovieroihin eli vanhauskosiin, koetti ylläpitää karjalaista elämänmuotoa. Sunnuntaiaamuoin keräännuttiin ämmön sänkyyn. Hän piti slavoniankielisen rukouksen ja sen jälkeen vasta aloitettiin päivät työt.

Kouluikään ja Maikkulaan

Sitten tulinkin kouluikään, ja minnepä muualle kuin Maikkulan pakolaiskouluun oli sitten lähdeittävä. Sisareni, joka oli minua kaksi vuotta vanhempi, ehti olla siellä jo minua ennen.

Minun osani oli olla Maikkulassa viisi ja puli vuotta. Tuo oppilaitos, josta on paljon kirjoitettu ja kerrottu, oli ainutlaatuisen koko Suomessa ja ehkä koko maailmassakin.

Parasta oli näin jälkikäteen ajatellen se, että sisäoppilaitos oli meille oppilaille sopiva, merkityksellinen yhteisö: olimme kaikki pakolaiskotien lapsia ja kukin puhui omalla kielellään, aunusta, viennä tai lydyä. Henkilökuntaa oli niukasti – lapsia satakunta, opettajia vain kaksi, sitten isäntä, emäntä ja ruuanlaittaja ja tilapäisesti muuta apua, mutta tämä henkilökunta oli pakolaisia itsekin ja tiesi, mitä me lapset ajattelimme ja miten meitä piti hoitaa.

Tärkein asia Maikkulassa oli se, että siellä pyrittiin luomaan ja säilyttämään oppilaisa karjalaisuuden kansallinen identiteetti. Myös se, että lapset oppivat siellä tekemään työtä, oli sinänsä arvokasta. Työt tiskasivat, olivat mukana ruuanlaitossa ja pyykinpesussa. Pojat hakkasivat puut, joita pa-

loikin paljon, kun vanhan kasarmien huoneet olivat suuria ja kylmiä. Kaikki sellaiset toimet, jotka olivat välttämättömiä jokapäiväisessä elämässä, tehtiin yhdessä pihansiivouksesta lähtien.

Koululäksyjen luku oli järjestetty niin, että illalla puoli-toista tuntia ennen iltapalaa kokoonnuttiin luokkiin opettajien valvonnassa valmistamaan koulutehtäviä.

Oli siunattu asia, että Karjalan Sivistysseura oli aikoinaan lahjoittanut Maikkulaan kirjaston, noin 300 teosta. Vuosittain se kasvoi uusilla kirjoilla, joita lahjoittivat monet oululaiset kauppiat ja kirjakaupat sekä useat kustantajat.

Sortavalan heimojuhilla

Kesä 1934 muodostui tärkeäksi elämänsäni. Olin päässyt tuolloin juoksupojaksi Pudasjärvelle Janne Rajamaan liikkeeseen. Rajamaa ja isäni olivat olleet oppilaina ikimuistoisella Kuusamon kansanopiston ensimmäisellä vuosikursilla ja heidän kesken oli syntynyt ikuinen ystävyys.

Kuinka ollakaan, tuona kesänä vietettiin Sortavalassa suuret heimojuhlat. Pääsin sinne Kuusamon Karjala-Kerhon mukana kuorma-autolla. Mukana oli kauppias Rajamaakin. Perille päästyä hän antoi minulle sata markkaa taskurahaksi.

Minun kohtalokseni tuli esiintyä Sortavalan Seurahuoneella. Luin jonkin karjalanmurteisen pakinan juurikkajärveläisistä ja bolshevikkeista. Se oli niin vaikuttava, että ihmiset suorastaan itkivät ja nauroivat sitä kuunnellessaan.

Juhlan ohjelmaan kuului tietysti käynti Valamon luostarissa. Jerusalemin saarella tutustuin poikakotiin ja pastori Mitrunen, laitoksen johtaja, mainitsi siellä, että poikakodissa voi suorittaa kolmessa vuodessa keskikoulun ja pyrkiä sen jälkeen vaikkapa pappisseminaariin.

Ei luostariin, - seminaariin

Kun sitten palasimme takaisin arkeen ja koulu Maikkulassa alkoi, rupesin miettimään: jospa minä pyrkisin sinne Valamon poikakotiin. Kenellekään asiasta mitään virkkamat- kirjotoin pappisseminaarin rehtorille – Varlomejefi oli hänen nimensä – ja kerroin, kuka

olen ja mitä minulla on mielesäni. Ei mennytkään kauan, kun vastaus saapui. Kun kirjeen päällä oli lähettäjänä Sortavalan pappiseminaari, niin opettaja Matti Kälviäinen oli avannut kirjeen ja kutsui minut sitten puheilleen vaatienselitystä. Kerroin aikomuksestani, mutta opettajani piti mahdottomana ajatusta, että menisin luostariin. Hän katsoi, ettei luonteeni sovellu sellaiseen ja että parempi olisi pyrkiä esim. kansakoulunopettajaksi.

Niin siinä lopulta kävikin. Keväällä 1935 meitä lähti Maikkulasta kaksi poikaa pyrkimään Iin keskikouluun ja meidät molemmat hyväksyttiin pääsykokeissa. Näin alkoi 3-vuotinen opiskelu Iin keskikoulussa. Taloudellisesti se oli vaikea aika, mutta kun tein kesät lujasti töitä Iijokisuun tukkierottelulla, selvisin kaikesta hyvin.

Seuraavaksi pyrin Rauman miesseminariin, jossa saattoi keskikoulupohjalta valmistua kansakoulunopettajaksi neljässä vuodessa. Syksyllä 1938 suoritin pääsykokeet ja aloitin opiskelun Rauman säästöpankista saamani lainan turvin.

Ensimmäinen opiskeluvuosi meni hyvin. Suurimman osan seuraavasta kesästä oli Petsamossa töissä Liinahamarin satamassa. Asuin Parkkinan koululla, missä setäni Lauri Koski oli opettajana. Syksyllä läksin muutamaksi viikoksi linnoitustöihin Viipurin lähelle. Sitten alkoi seminaarin syyslukukausi, mutta tuli YH:n aika ja -sota.

Sotavuosien kokemuksia

Seminaari sulki ovensa ja minä ilmoitauduin vapaaehtoisena talvisotaan. En ehtinyt rintamalle asti, vaan oli koulutuskeskuksessa, kunnes taas välirauhan aikaan seminaari aloitti uudestaan toimintansa vähäksi aikaa.

Jatkosodan alkaessa sain, kun oli tavallaan reservissä, valkoisen lapun ja siinä määräyksen matkustaa heti Limingan emäntäkoululle, missä joukkoja koottiin. Minut määrättiin heimosoturien omaan joukko-osastoon, Prikaarti Kuussaareen, jota parhaillaan koottiin kajaania. Monia Maikkulan poikia siellä kohta tapasinkin.

Sodassa olin vajaat viisi vuotta. Noilta ajoilta haluan muistaa yhden asian. Maaliskuussa 1942 oli palaamassa aseveljeni kanssa lomalta. Jouduimme jäämään lomalaisautosta pois Vuonnisessa, josta oli määrä seuraavana päivänä jat-

kaa Vuokkiniemeen yksikköömme. Sanoin erälle aseveljelleni, että nyt hiihtelemme tuosta Kuittijärven lahden poikki etsimään äitini kotitaloa.

Löysimmekin talon, johon tuntomerkit sopivat. Se oli oikeastaan mökkirähjä, ovi auki ja ikkunat rikkottuna. Millä varmistua, että se oli juuri oikeaa paikka? Kun kiipesin tikapuita myöten vintille, löysin sieltä rojun seasta kirjeen, joka oli osoitettu Mehvo Kossijefille, äitini vanhimmalle veljelle. Silloin olin varma, että tämä oli äitini lapsuudenkoti. Olin hyvin liikuttunut. Toverini, pohjalainen alikersantti, kysyi: "Itketkö sinä?" Vastasin, että muuten vain tuli paha olo. – Tästä tapauksesta olen kertonut vain äi-

dilleni sitten aikanaan kotilomalle mentyäni.

Ylioppilaaksi ja yliopistoon

Sodan päätyttyä lopetin seminaarin ja olin valmis opettaja. Hain virkaan Ylitorniolle, kaiken varalta. Punaisen valpon toiminta aiheutti levottomuutta karjalaisissa ja niinpä ajattelin, että tuolla kaukana olen lähempänä länttä ja Eurooppaa.

Ylitornion vuosina luin ylioppilaaksi 1946 ja kahden vuoden kuluttua aloitin opinnot Helsingin yliopistossa. 10. syyskuuta 1948, jolloin yliopiston syyslukukausi avattiin, oli siihenastisen elämäni ihmeellisin päivä.

Unelma Konkka, tiedenainen ja runoilija (kuva: Kalevalaseura/Pirjo Mäkilä).

Kalevalaseura palkitsi tutkija Unelma Konkkan

Monipuolinen karjalaisen perinteen tutkija, inkeriläissyntyinen **Unelma Konkka** on saanut ensimmäisen Kalevalaseuran palkinnon.

Palkinto, joka on suuruudeltaan 10 000 €, jaetaan joka kolmas vuosi ja myönnetään henkilölle, joka on tutkimuksillaan tai taiteellaan tehnyt kansanrunoutta, Kalevalaa ja kansallista kulttuuria merkittävällä tavalla tunnetuksi.

Unelma Konkka on toiminut 20 vuotta tutkijana Petroskoissa tiedeakatemiaan kielen, kirjallisuuden ja historian instituutissa. Hän tehnyt vuodesta 1945 alkaen useita perinteenkeruuretkiä Vienan, Anuksen ja Tverin kyliin. Itkuvirsiä hän

ryhtyi tutkimaan 1960-luvun lopulla ja työn tuloksena valmistui urauurtava teos karjalaisista riitti-ituista. Teos Ikäinen ilmestyi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamana 1985. Unelma Konkka toimittanut ja pääosin on kirjoittanut myös teoksen Duhovnja kultura segozerskih kareh (Seesjärven karjalaisten henkinen kulttuuri), joka ilmestyi 1980.

Unelma Konkka tunnetaan myös runoilijana. Hän julkaissut runokirjoja (mm. Virran tuolla puolen, Heijastuksia) sekä nimellä että salanimellä. Hänen runojaan on julkaistu useissa lehdissä.

Ensin kuuntelimme rehtorin avajaispuheen yliopiston suuressa juhlasalissa ja sitten marssimme akateemisessa kulkueessa Suurkirkkoon. Juhlasaarnan piti tuleva arkkipiispa Martti Simojoki. Olin syvästi liikuttunut ja iloinen siitä tunteesta, joka oli sielussani, kun ajattelin, että minä, pakolaisnuorukainen kaikkien kohtaamisen jälkeen, sieltä Kuusamon Kärpänkylästä lähteneenä ja pahnepohjimmaisena olleena astun näillä samoilla marmoreilla, joilla Suomen suuret ovat astuneet.

Toinen ikimuistoinen päivä oli se, kun saavutin loppuututkinnon. Olin jättänyt laudaturtyöni ja ollut viimeisessä tentissä. Määrä oli, että kirjallisen tentin jälkeen on suullinen kuulustelu ja sen prof. Lauri Ketunen piti kotonaan Pakilassa.

Menin sinne ja kolmisen tuntia kesti tämä loppuselvittely hänen kanssaan. Sen jälkeen hän pyysi opintokirjani ja kirjoitti siihen: laudatur, erinomaiset tiedot. Sitten hän ojensi kätensä, onnitteli ja kehotti jatkamaan samalla utteruudella työtäni tieteen ja erityisesti Karjalan tieteen hyväksi.

75 vuotta täytti 19.4.02 rouva **Aino Lähde** o.s. Kallio Hyvinkäällä. Aino on Vuokkiniemen tyttöjä Pirttilahdesta. Sota-aikana hän oli Alpo ja Nina Sailon perheen kotiapulaisena kotikylässään, ja lähti sitten loppuvuodesta 1943 opettajansa suosituksesta opiskelemaan Äänislinnan lähelle perustettuun Hiilisuon emäntäkouluun. –Jatkosodan päätyttyä Kallion perhe siirtyi Suomeen, ja täällä kotipaikaksi tuli Hyvinkää.

Aino on ollut aktiivisesti mukana karjalaistoiminnassa. Hän on mm.Vuokkiniemi-seuran perustajajäsen.

Kerttu Lahtinen o.s. Haukilahti kuoli 25.1.-01 kotonaan Bro'ssa lähellä Tukholmaa. Hän oli syntynyt 3.11.1926 Ylilissä, minne hänen vanhempiensa siirtyivät isän synnyinseudelta Oulangan Soukelon kylästä 1923. Äiti oli syntyisin Vartiolammin kylästä. Vanhempien mukana oli tällöin vanhin poika Matti, joka kaatui joukkueenjohtajana talvisodassa helmikuussa 1940.

Talvisodan aikana ja jatkosodan alussa Kerttu oli pikkulottana, jatkosodan loppuvaiheessa lottana kotiseudullaan

Repola-Seuran suurhanke

Aunuksen Repola – ensimmäinen Venäjän Karjalan pitäjähistoria

Repola-Seuran suurhanke, oma pitäjähistoria Annuksen Repola on monessa suhteessa merkittävä teos. Se on lajissaan ja laajuudessaan ensimmäinen kattava historiallinen tutkimus, joka suuntautuu tiettyyn alueeseen rajantakaisessa Karjalassa, toisin sanoen ensimmäinen karjalainen pitäjähistoria.

Karjalasta, kylistä ja pitäjistä (tai kunnista¹) on toki kirjoitettu paljon tätäkin ennen, mutta painotus on useimmiten ollut joko kansatieteessä ja kansanrunoudessa tai 1920-luvun poliittisissa myllerryksissä. Se, mitä nyt Repolan historiasa kerrotaan esimerkiksi alueen oloista Tarton rauhan tai jatkosodan jälkeisinä vuosina on suomalaisille lukijoille aivan uutta.

Repolan historian kirjoittajina on joukko nimekkäitä historian tutkijoita sekä Suomesta että Venäjän Karjalasta. Dosentti **Irina Tsernjakova** selvittää perusteellisesti Repolan hallintoa, asutusta ja elinkeinoja sekä seurakuntaelämää 1800-luvulla; seurakunnan tilaa neuvostovallan vuosina selvittää pastori **Stefan Holm**. Dosentti **Irina Takala** kuvailee neuvostovallan alkuvuosikymmeniä eli sironn aikaa Repolassa vv.1922-1939 ja tutkija **Juri Kilin** kirjoittaa repolalaisien vaiheista talvi – ja jatkosodan aikana. Suomalaismiehistä autioissa Repolassa (poltetun maan taktiikka oli toiminut hyvin) tarkastelee fil. tri **Antti Laine**.

Ajanjakso 1918-1921, jolloin Repola oli Suomen yhteydessä, ei saa runsaasti tilaa. Fil. tri **Tomi Rasimus** on laatinut siitä perusteellisen, hyvin dokumentoidun selvityksen. Yhteyksiä Repolasta Pielisjärvelle, kauttakulkua ja kahdenkeskeistä kauppaa ovat tutkineet **Antero Heikkinen** ja **Osmo Kiiskinen**. Metsähakkuita ja puukauppaa, niihin 1920-luvulla liittyneitä ongelmia ja kuuluisaa konsessiosopimusta selvittelee **Anne Markkinen**. Kauppiashistoriaan perehtynyt **Heikki Tarma** esittelee lukijoille neljätoista repolalaista kauppiasta tai

kauppiassukua, jotka toimivat vallankumouksen jälkeisinä vuosina Suomessa, etupäässä Pohjois-Karjalassa.

Matti Jeskanen selostaa Repolan murretta, sen ominaispiirteitä, tallennusta ja tutkimusta. **Leo Homanen** kirjoittaa Repolan runonlaulajista. Artikkelit pohjautuu **Raija Kopenen** ja **Pentti Keynään** keräämiin ja julkaisemiin tietoihin. Toisin sanoen se ei ole referaatti Raija Kopenen artikkelista, vaan artikkelin tiivistelmä uusien tietojen täydennettynä. Teoksen ensimmäisessä artikkelissa **Matti Pöllä** tekee selkoa Repolan alueen esihistoriasta sekä asutuksen ja elinkeinojen kehityksestä kivikaudelta 1850-luvulle saakka. Alustavissa kaavailuissa mukana ollut katsaus perestroikan jälkeiseen Repolaan on jätetty teoksesta pois.

Tuloksena on mahtava tietopaketti eikä mikään pintaraapaisu, niin kuin Repola-Seuran puheenjohtaja **Erkki Maura**nen turhan vaatimattomasti teosta luonnehti sen julkistamistilaisuudessa Joensuun Carelicumissa syyskuussa viime vuonna.

Kirjaa tutkiessaan lukija jää kaipaamaan karttoja. Ainakin selkeä yleiskartta Repolan pitäjistä, kylistä ja niiden välisistä yhteyksistä olisi ollut tuiki tärkeä. Kirjan alkulehdille sisällysluettelon jälkeen sijoitettu kartta, joka kuvaa Repolan kylien kehitystä ja vesireittejä, ei riitä paikkaamaan puutetta etenkin kun siinä kohdealue jää valitun mittakaavan takia liian pieneksi – ja se on kirjan ainoa kartta.

Asioiden päällekkäin meno on aina ongelma monien kirjoittajien teoksissa. Se asettaa niin kirjoittajat kuin kirjan toimittajankin melkoisen haasteen eteen. Jonkin verran, joskaan ei mitenkään häiritsevästi, päällekkäisyyttä ilmenee nyt esillä olevassa teoksessakin, mm. Holmin ja Takalan artikkeleista tulee molemmissa esille kirkon ja uskonnon asema Neuvosto-Venäjän alkuvuosikymmeninä.

Kunkin luvun viitteet ja käytetyt lähteet on sijoitettu kirjan loppuun. Tämä on yksi, mutta ei tiedonhaluisen lukijan kannalta mikään erityisen hyvä ratkaisu. Kirjaa joutuu selaamaan tarpeettoman paljon varsinkin kun viitesivuilta puuttuvat artikkelien sivutiedot. Tomi Rasimuksen artikkelista ”Repolan kohtalonvuodet 1918-1939” lähdeluettelo on jäänyt tyystin pois. Se tosin julkaistiin seuran jäsenlehden Repolaisen joulunumerossa, mutta osa kirjan hankkivista jäänee nähtävästi ilman tuota täydennystä.

Venäjänkielisten tekstien käännöstyössä esille nousseista ongelmista teoksen toimittaja Heikki Tarma kertoo teoksen alussa. Tuli vastaan sanoja, joille ei tahtonut löytyä suomenkielistä vastinetta. Ongelmallisia olivat myös monet paikkakuntien ja ihmisten nimet, joista eri tutkijat käyttivät erilaisia muotoja. Näistä karoista on yhteistyöllä selvitty

koko lailla hyvin. Kääntäjän piikkiin on pantava Selän (ven. Selki) yhdyskunta Paatenen-vlostissa. Kysymyksessä näyttäisi olevan Selkin (Sellin) suuri viisiosainen karjalaiskylä Paatenesta etelään. Samaa Selkänimeä (tai Seletskoi Sellinjärven mukaan) käytti aikoinaan 1922-1923 Punaisen Karjalan edeltäjä Karjalan Kommuunikin.

Repola-seuraa on täysi syy onnitella suuren hankkeen toteuttamisesta. Perusteellisen pitäjähistorian aikaansaaminen on merkkitapaus Karjala-kirjallisuuden muutoin leveällä saralla. Seuraavaa vastaavanlaista teosta saataneen odottaa kotvan aikaa.

SAKARI VUORISTO

• **Aunuksen Repola. Toim. Heikki Tarma, julkaisija: Repola-Seura ry. 334 siv. kuvitettu. Gummerus Oy:n kirjapaino Jyväskylä 2001.**

Vienan kielen kurssi 1.– 5.7. Kuusamossa

Vienan kielen kurssi pidetään Kuusamon kansanopistolla **1.7-5.7.-02**. Kurssilla perehdytään myös karjalaiseen kulttuuriin. Opettajina toimivat prof. Pekka Zaikov ja lehtori Olga Karlova Petroskoin yliopistosta. Kurssille tulee 20 osanottajaa Karjalan puolelta, pääosa karjalan kielen opettajia.

Kurssi käsittää 30 tuntia opetusta sekä retki- ym. ohjelmaa. Lauluvihkot ovat ahkerassa käytössä.

Kurssi alkaa ma 1.7 heti karjalaisten saavuttua Kostamuksesta eli noin klo 17. Muina päivinä kurssi alkaa aamuisin klo 8.30. Kurssimaksu suomalaisilta, jotka majoittuvat

kansanopistolla, on 1h huoneissa 255_ ja 2h huoneissa 255_. Maksuun sisältyy opetus, retket, oppimateriaali, majoitus ja ateriat. Kurssimaksu ilman majoitusta on 100_. Tähän kuuluu aterioista lounas.

Ilmoittautumiset 30. toukokuuta mennessä KSS:n toimistoon Luotsikatu 9 D 10 00160 Helsinki tai Ilmari Homaselle puh. (09) 505 1893, jolta saa myös lisätietoja.

Karjalan Liitto järjestää samaan aikaan 30.6-7.7. Vaasassa livvin – eli annuksen kielen kurssi. Opettajina toimivat Ljudmila Markianova ja Marina Naumova. Lisätietoja KL:n toimistosta puh. (09) 728 81713.

2001 parhaat kyykkätulokset

Miesten A-sarjassa +27 lyöneet: Mika Peiponen, Nurmes ja Tapani Lipsanen, Savonlinna. +26 lyöneet: Peiponen Mika, Helsinki ja Olli Lampi, Lahti. +25 lyöneet: Tero Kivistö, Kylmäkoski, Ossi Lehtikainen, Joensuu, Anssi Valtonen, Kylmäkoski ja Juha Rajasuo, Pielavesi.

Miesten B-sarjassa +26 löi Katalkin Antero, +25 lyöneet: Ari Kautto, Kuusankoski, Seppo Juntunen, Iisvesi ja Jani Päivinen, Juuka, +23 lyöneet: Juha Mikkonen, Ruovesi ja Juha Vainikainen, Keitele.

Ikämiehet yli 60v: +27 löi Juho Karhunen, Helsinki, +25 lyöneet: Altti Rosnell, Nakkila ja Keijo Peiponen, +24 lyöneet: Kalle Paajaste, Helsinki, Olavi Silvennoinen, Parikkala, Niilo Onatsu, Siilinjärvi, Keijo Hotokka, Mikkeli, +23 lyöneet: Voitto Pulkkinen, Äänekoski, Erkki Manninen, Imatra, Pentti Karvonen, Porvoo ja Markku Ahola, Kuusankoski.

Naisten M-sarja: Juntunen Riitta, Juuka +27, Terttu Parkkonen, Sauvo +25, Sisko Hotokka, Mikkeli +21 ja Metsola Eila, Sauvo +21.

Naisten A-sarja: Liisa Nousiainen, Helsinki +18, Iiris Lassinen, Imatra +15, Mirja Kiviniemi, Sauvo +14, Ester Taskinen, Savonlinna +13.

Naisten B-sarja: Helvi Heinonen, Varkaus +17, Tuire Rautio, Sauvo +16, Pirjo Rautiainen, Mikkeli +12, Irma Ukkonen, Lieto +12 ja Leena Lipsanen, Savonlinna +10.

•Tuloksen +29 ovat lyöneet Esko Rautiainen, Kuopio, +28 Pekka Tähtinen, Tampere, Viljo Tanskanen, Juuka, Joni Rautiainen, Helsinki ja Timo Purkunen, Joensuu.

•Tuloksen +27 ovat lyöneet Pentti Peiponen, Kuopio, Väinö Oksman, Helsinki, Jyrki Juvonen, Imatra, Veli-Pekka Juvonen, Imatra ja Valeri Kononen, Helsinki.

Talvikyykkä uutisia

KSS:n kyykkäkerho talvikuukausien pelit 2002.

MM-sarja: 1) Väinä Oksman 20 + 19 = 39.

MA-sarja: 1) Erik Tallgren 19 + 17 = 36, 2) Sakari Hirso 16 + 15 = 31, 3) Raimo Kononen 17 + 11 = 28, 4) Raimo Säppi 8 + 6 = 14.

MB-sarja: 1) Veijo Nousiainen 16 + 2 = 18, 2) Matti Tynkynen 6 + 6 = 12, 3) Juhani Denisov 10 + (kesken).

MV-sarja: 1) Viljam Nappu 21 + 18/+7,5 = 46,5, 2) Kalle Paajaste 21 + 21/+ 3,5 = 45,5, 3) Oskari Toivokainen 18 + 9/

+6 = 33, 4) Paavo Rahikainen -8 + -7/+7 = -8, 5) Ilmari Honkala 6 + -/+9,5 (kesken).

NM-sarja: 1) Raili Oksman 12 + 9 = 21,

NA-sarja: 1) Liisa Nousiainen 20 + 20 = 40.

NM-sarja: 1) Marita Zimaldina 12 + 12 = 24.

NV-sarja: 1) Hilka Nikkola 6 + -6 = 0, 2) Maija Halenius -16 + -18 = -34.

Juniorit: 1) Santeri Hämäläinen -2, 2) Oskari Hämäläinen -12

Jatkoa sivulta 60

ilmavalvonta - ja puhelintehtävissä.

Kerttu meni naimisiin 1948 omalta kotikylältä olevan Yrjö Lahtisen kanssa (kultahääät kts. KH 1-2/1999). Pariskunta jäi hoitamaan Kertun vanhempien maatilaa vanhusten avuksi. Perheeseen syntyi seitsemän lasta. Kertun harrastuksiin kuuluivat mm. käsityöt, nuorempana pyhäkoulun pitäminen kotonaan sekä myöhemmin hieronta. Sokeritauti pakotti hänet 1988 siirtymään Ruotsiin muuttaneiden lasten luokse. Tällöin hän joutui pyörätuolin käyttäjäksi. Monien vaikeuksien kestämiseen Kerttu sai voimia Sanasta, rukouksesta ja uskovien yhteydestä.

NIILO HAUKILAHTI

Kauppat. maisteri **Matti Harrela** täytti 50 vuotta Hyvinkäällä 2.2.-02. Matti on sukujuuriltaan aunukselainen, seuramme johtokuntaan kuuluneen

Mikko Harrelan poika. - Mikon esittelyn me vielä muistamme hyvin: kun karjalaiset eivät tunteet hänen uutta sukunimeään, niin hän lisäsi: "Mie olen kuldahammas Haidukaisen poigy Aunuksen Tuuloksesta".

Onnittelumme isänsä kauppapolkua kulkevalle pojalle.

K. PAMILO

Leo Filippov kuoli kotonaan Mujejärvellä vaikeaan sairauteen 24.2.-02. Hän oli syntynyt 18.3.1942 Repolassa Mikko (Simonpoika) Filippovin ja Marfa (Pekantytär) Lukinin perheeseen.

Leon äiti Marfa o.s. Jaakonon (12.9.1901-14.8.1979) oli kotoisin Saarenpään kylästä. Isoäitinsä Tatjanan puolelta Marfa Filippova oli Haukksaaren Pottosia. Leon isä Mikko Filippov (20.11.1897-24.12.1954) oli syntynyt Virrankylässä. Leolla oli seitsemän vanhempaa sisarusta, kaksi veljeä ja viisi sisarta, joista Irina asuu edelleen Repolassa.

Leo oli utttera karjalaisen heimohengen puolestapuhuja ja karjalais-suomalaisen ystävyystoiminnan edistäjä. Hän oli edustajana ensimmäisessä Karjalan kerähdössä Aunuksessa sekä toisessa Petroskoissa 1992 pidetyssä Karjala-kongressissa. Hän oli myös Suomi-Venäjä -seuran Mujejärven piirin johtajana seitsemän vuoden ajan.

Työelämässä Leo toimi aluksi Repolan metsäteollisuuskeskuksen palveluksessa ja opiskeltuaan Pietarin korkeakoulussa hänet valittiin Mujejärven piirin nuorisoliiton ensimmäiseksi edustajaksi vuosiksi 1966-1971.

Kansanedustajana Leo Filippov toimi yhteensä 20 vuotta, ja sen jälkeen hän oli Mujejärven veropäällikkönä eläkeelle lähtöönsä saakka 2001.

Vapaa-aikoinaan Leo viihtyi parhaiten hänelle tärkeän perheen parissa ja kalastellen Lieksajärven maisemissa.

Leo Filippov oli hyvä karjalainen, jota jäivät kaipaamaan sisar Irina, puoliso Maria, lapset Irina, Leena, Mikko ja Marina perheineen, kolme lastenlasta sekä laaja heimolaisien ja ystävien joukko rajan molemmin puolin.

HEIKKI PALASKARI

Fil. kand. **Eero Autio** kuoli 13.3.-02 Varkaudessa 77-vuoden iässä. Hän toimi siellä opettajana vuodesta 1948 eläkeelle jäämiseensä saakka.

Eero Autio loi merkittävän tutkijanuran kalliopiirrosten tutkijana. Hän julkaisi useita kirjoja, mm. Karjalan kalliopiirroset (1981), Kultasarvipeura ja sen klaani (1993) ja pääteos Kotkat, hirvet, karhu: permiläistä pronssitaidetta (1999).

Monilla tutkimusmatkoilla hänelle tulivat tutuiksi Äänisen ja Vienanmeren kalliopiirroset, Kuolan kalliokuvat sekä Uralin luolat, joiden kalliopiirroset ja niihin liittyvä esineistö olivat hänen viimeisiä kiinnostuksensa kohteita.

Helmi Alanne kuoli 12.12.-01 Rovaniemellä 78 vuoden ikäisenä. Hänen vanhempansa Isak ja Elena o.s. Ahava olivat syntyneet Uhtualla. He muuttivat viime vuosisadan alussa Rovaniemelle, jonne Isak Afanasjeff, myöh. Alanne, perusti sekatavarakaupan.

Kodin perintönä Helmi Alanne oli saanut kiinnostuksen Karjalaan ja erityisesti Uhtuaan. Siellä hän kävi useita kertoja ja sai hyviä ystäviä.

Korjaus. KH:n edellisessä numerossa Kosti Pamilon muistelmissa toimituksessa oli sekoitettu kauppaneuvos Juho Kuosmanen toisen polven kauppaneuvokseen Kauko Kuosmaseen. Toinen virhe koski Ville Lahelman tekemää leikkityötä; Karjalan Heimon tilaajamäärä kasvoi yli 2 000, ei 200, rajan. Siinä on iso ero.

Kirjoitukset Karjalan Heimon seuraavaan numeroon (5-6/2002) pitää lähettää toimitukseen 10.5 mennessä. Älkää unohtako perheutisia ja karjalaistapahtumia!

Edullisesti karjalaista kirjallisuutta

Karjalan kieltä

KARJALAN KIELEN SANAKIRJA

Mahtava perusteos karjalankielestä. Se perustuu satoihintuhansiin muistiinpanoihin, joita on koottu 1800-luvulta lähtien. Sanakirjasta oin nyt valmiina osat I-V (kirjaimet A-S), yhteensä yli 60 000 sanaa. Hinta osalta nid. 45 €, sid. 53€. Teos on sopiva esim. arvokkaaksi merkkipäivälahjaksi.

MAKAROVIN SANAKIRJA

Karjalan kielen sanakirja (livvi-venäjä) odotti painatustaan toistakymmentä vuotta. 20 000 sanaa, noin 500 sivua. Saatavana seuramme kautta edulliseen hintaan 29€.

KAUNISTA KARJALUA

Prof. Pekka Zaikovin laatima lukukirja vienankarjalaksi. Satuja, runoja, sananlaskuja, arvoituksia ja käytännön tietoa lapsille. Hauska kirja hintaan 11 €.

UUZI ABUNIEKKA

Kosti Pamilon toimittaman sanaston 2. painos. Uusia sanoja parisataa, kuvitettu. Melkein välttämätön murteiden harrastajille. Hinta on 8 €.

VEN'AN RUNOT

Aleksandr Volkovin livvinkielinen runokokoelma, myös käännöksiä venäjältä. – Hinta 3 €.

KARJAL-VENALAINEN SANAKNIIGU

Ljudmila Markianovan ja Tatjana Boikon karjalais(livvi)-venäläinen sanakirja sisältää 8 000 sanaa. Se on alan asiantuntijoiden laatima ja sanastoltaan tuore. Suosittelemme karjalan kielen harrastajille. Hinta 10 €.

TUOHUZ IKKUNAS

Erikoisuus. Ensimmäinen lyydinkielinen kaunokirjallinen teos. Nuoren karjalaisen (lyydikko) Miikul Pahomovin runoja, ajatuksia ja tunteja. – Hinta 5 €.

ANUSRANDAINEN

Lulukokoelma aunukselaisten Nikolai Dubalovin ja Vladimir Brendojevin runoihin. 27 laulua (sanat ja nuotit). Petroskoi 1995. – Hinta 7 €.

PAJUN KUKKZET – KEVIÄN VIESTIT

Livvinkielinen satulukemisto I-IV lk oppilaille ja kaikille kielestä kiinnostuneille. Tekijä Tamara Sterbakova, kuvitus Olga Ikkonen. Hinta 4 €. – Samalta tekijältä uutuus: Ennen rastavaa. – Hinta 6 €.

TVERIN KARJALAN TSASTUSKOJA

Virolainen Tiit Kukk tallensi 1980-luvulla Tveristä Vesjegonskin alueelta 160 tsastuskaa. Teos antaa hyvän kuvan kielen nykytilasta. – Hinta 5 €.

Karjalaista kulttuuria

HALPA HINTA, PITKÄ MITTA

Kokonaisesitys vienan – ja aunuksenkarjalaisesta Suomesa harjoittamasta laukkukaupasta. Teos pohjautuu fil. lis Maiju Keynään jo ennen sotia aloittamiin sumtsankantajien haastatteluihin sekä hänen lisensiaattityöhönsä. Runsas kuvitus. – Hinta 10 €.

KARJALAN KIELTÄ JA KANSANKULTTUURIA I

Tässä Helmi ja Pertti Virtarannan teoksessa tverinkarjalaiset kertovat omalla kielellään, millaista elämä oli entisaikaan. Erinomainen, runsas kuvitus, 445 s. – Hinta 28 €.

SURU VIRRET SUUHUN TUOPI

Akateemikko Pertti Virtarannan teos on pienoistutkielma itkuvirsirunoudesta lähtökohtana tverinkarjalaisen taitajan Anna Andrejeva Sutjajevan itku äitinsä muistolle. Itkuvirsi on teoksessa käännetty 20 kielelle ja nuotitettu. Tekstiosa suomeksi ja englanniksi. Hieno lahjaidea ulkomaalaiselle ystävälle! – Hinta 15 €.

AHAVATUULTEN ARMOILLA

Helmi ja Pertti Virtarannan tallentamia itkuvirsiä Aunukselta. Toim. Raija Koponen ja Marja Torikka, nuotinnokset Ilpo Saastamoinen. 227 s. – Hinta 20 €.

KYNÄLLÄ KYLMÄLLÄ – KÄDELLÄ LÄMPIMÄLLÄ

Tutkijapariskunta Helmi ja Pertti Virtarannan taattua tuotantoa. Inkeriä, Vienaa, Aunusta, Tverin Karjalaa . . . 356 sivua, loistava kuvitus. – Hinta KSS:n kautta vain 21 €.

SYNTYMÄ, LAPSUUS JA KUOLEMA

Samuli Paulaharjun teos, joka vasta 1995 julkaistiin alkupeiräisessä asussaan ainutlaatuisine kuvineen. Teos avaa uusia, mielenkiintoisia näkymiä Vienan Karjalan ikivanhaan uskomusmaailmaan. – Teoksen hinta 25 €.

Karjalan historiaa

ITÄ-KARJALAN VAPAUDENTIE

Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan kirjassa mainitaan toistataa Itä-Karjalan kunnallisiin luottamustoimiin osallistunutta henkilöö. Siitä on apua sukujuuriensa tutkijoille ja Karjalan asioista kiinnostuneille. – Vain seuramme kautta. Hinta 8 €.

LIIKKEELLÄ LEIVÄN TÄHDEN

Tapio Hämysen väitöskirja on selvitys Raja-Karjalan väestöstä, sen toimeentulosta ja itärajan merkityksestä. Tutkimusjakso käsittää vuodet 1880-1940. Runsas kuvitus, uutta arkistotietoa, 562 sivua. – Hinta 17 €.

VIENAN KARJALAN ETNISEN KOOSTUMUKSEN MUUTOKSET 1600-1800-LUVULLA

Matti Pöllän väitöskirja tuo aivan uutta tietoa kysymykseen Vienan asutuksen iästä ja sen alkuperästä. Teoksessa on 353 sivua, runsaasti karttoja sekä taulukoita. Hinta 17 €.

VALKOISET SIVUT

Kouluneuvos Matti Hölsän teos kertoo sodanaikaisen Äänislinnan yhteislyseon historian vv. 1942-44. Haastatteluja, paljon valokuvia, 140 s. – Hinta 13 €.

VIENAN KARJALAISTEN LIITOSTA KARJALAN SIVISTYSSEURAKSI VV.1906-1922.

Apul. professori Raimo Rannan syväluotaus Karjalan Sivistysseuran alkuhistoriaan. Kuvitettu, henkilöhakemisto, 229 sivua. – Hinta 20 €.

KOLMAS TIE POHJOISEEN

Dosentti Leo Koutaniemi on koonnut kuvauksia ja tapauksia Oulusta Kuusamon ja Kannanlahden kautta Jäämerelle vievältä vanhalla kauppateiltä. Mukana on myös omakohtaisia havaintoja matkan varrelta nykyaikana. 336 sivua, kuvitettu. – Hinta 28 €.

POHJOIS-VIENAN PORONHOITO

J. Juhani Korttesalmen laaja, 556-sivuinen väitöskirja sisältää runsaasti harvoin nähtyjä valokuvia, karttoja sekä piirroksia. Erinomainen tietokirja vanhasta Vienasta, sen elinkeinoista ja historiasta. – Hinta 37 €.

KAINUUSSA JA VIENASSA

Näkökulmia naapurusten elämään (Studia Carelica humanistica 10). – Hinta vain 11 €.

Elämäkertoja

ALEKSEI MITRO

Pertti Leheksen tutkimus kauppaneuvos Aleksei Mitrosta, Wienan Karjalaisten Liiton ensimmäisestä ja pitkäaikaisesta puheenjohtajasta. Kirja on myös laukkukaupan historiaa. – Hinta 8 €.

IIVO MARTTINEN

Vuokkiniemen kansanperinteen suurkerääjä Iivo Martinoff-Martinen eli Ontron Iivana Kivijärvestä (1870-1934) toimi kauppiana ja vakuutusasiamiehenä Suomessa, mutta omisti koko elämänsä kotiseutunsa kansantietouden tallentamiselle. Elämäkerran on kirjoittanut tyttärenpoika Sakari Vuoristo. Paljon kuvia. – Hinta 9 €.

TANNER et MANNER

Vienalaista laukkukauppaa, tukkukauppaa, vaateusteollisuutta ja pakolaishistoriaa. Ville Lahelman mielenkiintoinen tutkimus Tannerin ja Mannerin liiketoimista sekä Orismalan kutomosta ja pukutehtaasta. Runsaasti valokuvia. – Hinta 9 €.

LAUKKURIN TYTTÄRENTYTÄR MUISTELEE

Aino Tervasovan muistelmateos on yritteliään karjalaistytön elämäntarina. Se sisältää mm. tarkan selostuksen Vuonnisen ja Pirttilahden suvuista. 72 sivua, koko A4, kuvia. – Hinta 9 €.

On hyvä tietää

KARJALAN VAAKUNAT JA LIPUT

Aleksandr Paskovin perusteellinen selvitys Karjalan tunnuksesta kaupunkivaakunat mukaan lukien Pietari I ajoista nykypäiviin saakka. Runsa väri- ja mv-kuvitus. – Hinta 11 €.

AUTOILJAN TIEKARTTA KARJALA

Ensimmäinen luotettava tiekartta rajantakaisesta Karjalasta. Sisältää paljon matkailijalle hyödyllistä tietoa. Toimittanut Karttakeskus Oy. – Hinta 12 €.

KARTTAKIRJA KARELIA

Hyvä topografinen kartasto koko tasavallan alueelta, venäjänkielinen. Erinomainen apu Karjalassa matkaaville, myös maastossa. – Hinta 15 €.

ITÄ-KARJALAN TUNNUKSIA

Heraldiikan asiantuntijan Kari K. Lauran perusteellinen, kuvitettu teos Itä-Karjalan tunnuksista, lipuista ja vaakunoista. 145 siv. – Hinta 16 €.

SYDÄMESSÄ KALEVALAINEN KANSA

Monipuolinen esittely Nina ja Alpo Sailon Kalevala-taiteesta sekä matkoista eri puolille Karjalaa. Paljon kuvia. – Hinta 13 €.

Uusia kirjoja

VIENANKARJALAINEN PERHELAITOS

Matti Pöllän perusteellinen tutkimus, yli 600-sivuinen tutkimus vienalaisen perhelaitoksen kehityksestä on oikea tietopankki. Tärkeä teos sukututkijoille. – Hinta 30 €.

ELOSTU PAGINAN VÄLIS

Fil. tohtori Raija Pyölin mainiossa livvinkielisessä lukurijassa Aunuksen eläjät kertovat itse elämänvaiheistaan. Sopii tutkijalle, karjalaisuuden harrastajille ja opintokerhoille. – Hinta 9 €.

AUNUKSEN REPOLA

Heikki Tarman toimittama Repolan historia alkaa esihistoriasta ja jatkuu nykypäiviin asti. Kirjoittajat ovat alansa asiantuntijoita rajan molemmilta puolilta. 334 sivua, kuvia, taulukoita ja kartta. – Hinta 44 €.

KARJALAIS-VENÄLÄINEN SANAKIRJA

Pekka Zaikovin ja Larissa Rugojevan toimittama pohjoiskarjalaisten murteiden (Uhtua, Kiestinki jne.) sanakirja. Sisältää lähes 9 000 sanaa. – Hinta edullinen, 10 €.

D'UMALAN POIG

Lajissaan ensimmäinen lyydinkielinen kokoelma hengellisiä tekstejä, rukouksia ja runoja. Kääntänyt ja koonnut kuujärveläissyntyinen Miikul Pahomov. 46 s. – Hinta 5 €.

ITÄKARJALAISOPETTAJIA SUOMESSA JATKOSODAN AIKANA

Marti Hölsän tutkimus itäkarjalaisten opettajien uudelleen koulutuksesta Suomessa jatkosodan vuosina. – Hinta 13 €.

VISKOI KUIN LUOJA KERJÄLÄISTÄ

Pekka Nevalaisen tutkimus Venäjän pakolaisista Suomessa 1917-1939. 400 sivua, runsaasti valokuvia. – Hinta 23 €.

KARJALAN KIELEN HARJOITUSKOGOMUS

Livvinkielien harjoituskirja, joka sisältää mm. substantiivit ja pronominit sekä paljon käännösharjoituksia. Kirjan tekijät ovat O. Iljina, L. Bogdanova ja L. Markianova. KSS on tukenut teoksen julkaisemista. – Hinta 6 €.

VIENAN KÄVIJÄN OPAS

Asiallinen ja luotettava opaskirja niille, jotka liikkuvat Vienassa esim. omalla autolla. Voimme suositella! – Hinta 18 €.

NEUVOSTO-KARJALAN TAISTELU ITSEHALLINNOSTA

Markku Kangaspuron tutkimus on ensimmäinen laajalti venäläiseen arkistomateriaaliin tukeutuva Neuvosto-Karjalaa 1920-1930-luvulla käsittelevä teos. 402 sivua, kuvitettu. – Hinta 23 €.

KARJALAIS-SUOMALAINEN NEUVOSTOTASAVALTA

Osmo Hyytiän perusteellinen tutkimus KSNT:n vaiheista vv. 1940-1956. Runsaasti uutta tietoa. – Hinta 23 €.

KALEVALAN LAULUMAILTA

Nyt on tilaisuus hankkia I. K. Inhan maineikas klassikko, Karjala-kirjallisuuden perusteos uutena painoksena. – Hinta 43 €.

• **Wienan Karjalaisten Liiton/Karjalan Sivistysseuran historia vuosilta 1906-1996. Suvulta suvulle II. Teoksessa, jonka on kirjoittanut maisteri Sakari Vuoristo, on runsas kuvia ja paljon luettelotietoa. 242 sivu. Hinta nid. 17€.**

• Myös teosta Suvulta suvulle I (seuran 50-vuotisjuhlakirja) on vielä saatavissa. Myyntihinta vain 7€.

Myyntivarastossa on lisäksi:

*Bjarmien mailta/ 27 €, Etsin kultaista kuurna (P. Perttu)/ 7 €, *Kalevalan kehto (laulukirja, V. Pällinen)/ 7 €, *Terra nro 4/ 1993/ 7 €, * Itämerensuomalaiset (useita kirjoittajia)/ 50 €, *Sissi P5 talvisodassa (S. Pernu)/ 13 €, *Idäntutkimus nro 4/1995 / 5 €, *Karhunajolla Kauko-Karjalassa (E. Vartiainen)/ 7 €, *Karjalaisia kauppiaita Joensuussa (H. Tarma)/ 18 €, *Isät Suomessa, sydän Karjalassa (M. Nieminen)/11 €, *Heijastuksia (Unelma Konkan runoja)/ 4 €, *Luvemma vienankarjalaksi (P. Zaikov)/11 €, *KH:n artikkelihakemisto 1906-1996/ 37 €, *Salmin murteen sanakirja /16 €, *Runorumpu (käyttörunoutta)/ 18 €.

Huom. Postimaksu ei sisälly kirjojen hintoihin. Oikeus hinnannuutoksiin pidätetään.

Kirjatilaukset osoitteella:

KSS, Luotsikatu 9 D 10 00160 HKI